



ÜLIÕPILASLEHT



TARTUS

Nr. 12/13

JÕULUKUUL

1932

V. a.

Akadeemiline kodanik!

Praegune raske majanduslik seisukord muutub ka meil Eestis kordkorralt ühvardavamaks. Palju kergendust tooks oma riigi kodanikkude koostöö ja vastastikune toetus. Tööd ja leiba eeskätt oma maa kodanikele, sellepärast tarvitagem kodumaa tööstuse tooteid. Seda võimaldab Teile kodumaa vabrikute riidekauplus, kus ainuüksi kodumaa tooted müügil.

Vill — Puuvill — Kunstsiid

Kodumaa vabrikute riidekauplus

Heinrich Tofer

Tallinn, Suur Karja nr. 15, Müürivahe nurgal



HÄSTIRIIE TATUD NAISE

PÕHIMÕTE:

KLEIT, MANTEL,
SUKAD, PITSID,
TRIKOOD, JNE.

AKTSIASELTS

O. KILGASE

VABRIKU SAADUSTEST

VABRIK: TALLINN, VOLTA 3



ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA H'ÄLEKANDJA

Kui tudengile põleb suur jõulupuu...

*Üks on minul püham koda,
See mu vanemate maja,
Vaikne, lihtne eesti talu.*

(A. Haava.)

Pikkade sügiskuude viimased askeldused. Eksamid. Õnnestumisi ja läbikukkumisi. Külmas üüritoas viimaseid pingutusi. Päevad põgenevad.

Jõulupuud siin ja seal. Alma materi pere rõõmsaid jõuluõhtuid. Tudengilaulud, naljad. Säravad kuused, nagu midagi meenustavad. Kustuvad küünlad ja ununevadki. Päev jälle teisest kiirem. Viimaks loetud sendid sõiduraha — ja tudeng koputab koduuksele. Väsinud tööst ja muljeist. Väsinud tööst. Lõppenud semester on otse murelikkusega sidunud tõhe. On surunud tunnid ja päevad raamatu lehtedesse. Tihti rutates, tihti ülejõu. Kuigi ei paista eel ühtegi lootust ega ühtegi avaramat võimalust.

Väsinud muljeist ja askeldusist. Üliõpilaspere on paratamatult kaasa tõmmatud riikliku elu probleemidega. On püüdnud eneses kanda julget lootust ja ülesehitavat tahtet. On paratamatult jõudnud mõnekorra väljendatud arvamiseni, tihedate ridade ühise arvamiseni, juhitud ainult nooruse õiglasest tahtest, tudengi tahtest.

Üliõpilaskonna omaabi on saanud valdavaks siseprobleemiks ja koondanud kõiki ühisele tööle. Kuigi püstitakse omaabi ettevõtetes alles algul, on teadmine nende tarvidusest tugevasti süvenenud. Ei otsita ideid, vaid teostatakse. Nii realselt on õppinud mõtlema tudeng. Ometi on ta säilitanud eneses ka tuuletallajat. Vähemalt mõni protsent seda tahtet, mis sihiga ulatab üle tänapäeva tingimatute tarviduste, mis on tiivustatud lootusest tulevikule. Ikka tudengiilmast sisemised mured, heitlus mingi väliselt väikesena näiva, tudengile küllaltki suure nimel. Omad sihid, jonnakalt aatelised probleemid ja askeldused nende eest. Ei käegakatsutavaid tulemusi, kuid siiski usku. See on tudengi usk.

Tudeng koputab koduuksele. Ettevaatlikult, sest ka sealt on üle käinud mured. Kuid seal põleb tudengile jõulupuu. See on suur jõulupuu. Suur läinud aastate võludest, kui lihtne ta ka ei oleks. Suur kaudu tuhandete niidikeste, mis ulatavad üle akadeemiliste arutluste, ulatavad ja ei unune. Ei ole kõrraga midagi väljaspool seda, ei eksame, ei askeldusi, ei alma materi vaba lendu. Kõik on nagu kokku sulanud üheks, suure jõulupuu küünalde säraks.

Selle jõulupuu küünlad ei kustu. Ei unune. Nende särast lähtub tudengi rõõm ja töötahe, nende särast tuikab tudengile lootus. Selle poole

on suundunudki kõik tööpäevade pinged. Koduse suure jõulupuu nimel.

See ei ole üksi tudengi suur jõulupuu. Ta ulatab laiemalegi ja koondab rändureid. Koondab koju ja annab osa oma särast. Ei ole midagi väljaspool seda jõuluõhtul.

Suure jõulupuu alla viib tudengki oma mured. Uuendab seal tahte, nagu alati varem. Unustab

mõisted ja mõtiskluse. Tunneb ainult südamega, sest see on sealt pärit.

On jälle lähemal kodule, kui kunagi varem. Lähedal ta lihtsusele, lähedal ta püüetele. Saab omalegi sädeme jõulupuu särast, saab ta pikka-tele tööpäevadele.

Säragu heledalt need tuled, koduse suure jõulupuu lugematud, säravad tuled!

Erika Veidenbaum.

NURGAKIVI.

See kivi, mis hoone ehitajad on ära põlanud, see on nurgakiviks saanud.“

Laul 118, 22.

Mis hoone see küll võib olla säärase targust ehitajaist äraheidetud nurgakivil? Nõnda õlgukehitades kahtlesid kord kirjatundjad, kes tundsid endid kutsutiina juuda usu ja kultuuri kandjaiks. Nõnda küsivad aga ka meie aastasaja suurte plaanide sepitsejad.

Siis tol korral oli see kõik nii vastne ja tundmatu, et päris kardetav oli ilma pikema jututa sellele nurgakivile edasi ehitada. Seda julgesid üksi need, kes kaua ei juurelnud, palju ei pärinud, vaid läksid, kui neid kutsuti. Läksid avatud käsil ja südameil.

Nüüd on see aga vahest juba nii vana ja kulunud, et XX aastasaja ehitajad sellega enam ühtegi ei oska peale hakata. Nüüd sõandavad oma käsi üksi need tööle pühendada, kes selle nurgakivi vastupidavuses ju kogeenud, mis aastatuhandete tormides siiski muutmata jäänud.

Nad heitsid kord ta ära — ta ei sobinud kuidagi nende kavatsustega. Juuda rahvusliku enesetunde kitsarinnalisuse ja kavala kättemaksu templi aluseks ei kõlvanud ta.

Helleni lagunend filosoofilise spekulatsiooni panteon ei mõistnud teda kuskile paigutada.

Siis tulid ta juure pimedad ja jalutud, keeletud ja kurdid, ja-

nulised ja näljased, väsivad ristitandjad. Nende nägu muutus rõõmsaks tema juures, sest ta oli nende uue elu põhjustajaks.

Need hakkasid vast alles ehitama. Aga ei, mitte üksi nende käsi ei nähtud tööl — nad oleksid ju peagi väsinud, sest raskete katsumiste aastate ahelik venis üle nende päade. Säl sellele nurgakivile püha õnnistuse hoonet ehitas Jehoova Jumala tugev käevars. Seda tundsid need, kes tagakiusamise tormides Kristuse kiriku kerkivail müürel ei väsinud töötamast ja võitlemast. Nüüd küsime: vahest on see hoone juba valmis saanud? Näidatagu teda, nõutakse. Siis hakkame otsima, me vaatame siit ja sealt üle kiriku lävede siin maa peal. Vaatame jõulukoguduse suure kogumise keskele, otsime nende tuttavate rõõmulaulude helinaist teda, tahaksime jõulu valguse pühast särast teda leida, aga see ei lähe meil korda.

Kuulge, kas see selle äraheidetud nurgakivile ehitatud lepitamise ja õnnistuse hoone pole siis veel valmis? Täna, varsti 2000 aastat tagasi hakati seda juba ehitama.

O, kui igav on oodates; millal tema viimistlemisega ometi kord lõpule jõutakse?

Ta on valmis, valmis sest tunnist, mil Kolgatal kustusid silmad, kui Lunastaja huuled olid sosistanud: „See on lõpetatud.“

Sa ei ole ainult sõandanud selle hoone läve üle astuda. Sa olid küll väsinud, aga ei läinud temast kodurahu otsima. Sa olid küll näljane, aga ei mõelnud eluleiva raasukest temast korjata. Sa kannatasid küll janu, aga ei julgenud minna veres puhastatud lätest jooma. Sa igatsesid küll armastuse järele, aga pidasid paremaks maailma vihkamise teedel ümber eksida. Sa tundsid küll palavat soovi lootuste kodumaa järele, aga unustasid maldala kodukse.

Muidugi ei saa maailma moodsa kultuuri ehitusmeistrite upsakusest äraheidetud nurgakivile ehitada hoonet, mis oleks välispidises kujus tänapäevlasele ihaldatavam inimeste kunstiteoseist. Ta pidi olema tempel ja maja, mis aga tõuseb üle aastasadade ja rahvaste, et seisma jääda — kõik inimeste kätetöö variseb põrmu. Kord püstitatud kullaseist kupleist jäävad vaid ahervarred järele. Jumala töö jääb aga seisma igavesti, veel enam tema pühim ettevõtte inimesist äraheidetud nurgakivile ehitada rahu ja õnnistuse muutmata ja püha katedraal, kust veel tänapäeva väsinud nii palju jõudu saavad, kus haigete haavad kõik seotakse, kus süda troosti ja hing rahu leiab.

Või helisevad jõulukellad sulle teisiti kui: „Tule Jeesus juure, ta on ka sinu Õnnistegija!“

Harry Haamer.

Veel kord õigustatud soovist.

Läinud aasta sügissemestril esitas Üliõpilaskonna Edustus Ülikooli Valitsusele märgukirja sooviga tihendada eksamivõimalusi. See oli tol korral kõigi üliõpilaste üksmeelne ja küllaltki põhjendatud soov. Kõigi teaduskondade üliõpilaste arvamisest selles küsimuses näitasid, et maksev eksamitähetaegade süsteem on liialt piiratud ja et üliõpilaste töö edukuse huvides on tarve eksamivõimaluste avardamiseks. Üliõpilaste soovide kokkuvõttena esitas Edustus Ülikooli Valitsusele kaalumiseks kaks ettepanekut: üks kokkuleppel õppejõuga eritähetaegade saamiseks ja teine uue lisasessiooni määramiseks. Ettepanekuid kaaluti ülikoolis pikemat aega, kusjuures eriteaduskonnad võtsid seisukohad. Otus langes mõlemale ettepanekule eitav.

Tammume ikka samal kohal: ootame ikka eksamitähetaegu ülikooli tahviltelt, õpime nende eel mitut ainet korraga ja istume eksamil kaks päeva, enne kui järg kätte jõuab. Püsib mitmeti loteriisüsteem ja täielik tihedama kontakti puudus.

Üliõpilaste seisukohalt võib koguni öelda, et kord on muutunud pärast märgukirja endisest halvemaks. Vististi üliõpilaste huvides pandi eksamiküsimuse arutamisel maksma määrus, et üksikud õppejõud võivad lubada eritähetaegadel eksame ainult dekaani nõusolekul. Kui mõni vana auväärt õppejõud varem pidas võimalikuks üliõpilast eksamineerida sel ajal, kui see üliõpilase töö huvides soodne ja talle enesele vastuvõetav, siis on nüüd juhitud korraldusega tähelepanu sellele, et selline vastutulek on korravastane. Üliõpilaste kogemused on selle uue määru suhtes juba lühikesel aja kestel küllaltki kurvad: dekaani loal eritähetaepäevi saavad ikka ainult üksikud ja see on ikkagi soodustuse. Sellise soodustuse saamiseks peab üliõpilane välja mõtlema põhjendusi, mis dekaanile tunduks kül-

lalt kaaluvad. Siis sisuliselt on kogu asi halvenenud selle võrra, et eksamiandmine on endisest kindlamini surutud kahe sessiooni peale. Need üliõpilased, kes ei soovi ega ole harjunud enesele hankima soodustatud olukorda, või enesest erandit tegema, peavad endisest kindlamini jääma ainult semestrialgulist ja lõpulise sessiooni juurde. Semestri kestel käidagu loengul. Loengusüsteemi juures meil ju püstitakse kõikumatult ja sellel on oma õigustused. Tundub, et kogu korraldus tüürrib aegajalt sinnapoole, et üliõpilasele jääb järjest vähem vabadust iseseisvalt omi õpinguid korraldada. Koolilapse töösüsteemi ei saa pidada väga otsustarbekohaseks, kui arvestada olusid ja üliõpilaste õpinguvõimalusi. Selles mõttes tundub, et ülikool töötab ajale vastu: üliõpilane muutub aeg-ajalt iseseisvamaks juba keskkoolist tulles, kuid ülikooli korraldus eeldab aasta-aastalt vähem iseseisvust ja läheneb koolile. Kas ei oleks siiski aeg arvestada juba ametlikkuseski nende sadade üliõpilastega, kes ise oma jalul seistes edasi õpivad ja peale muu on seotud ametikohustustega? Olud on ju tinginud säärase olukorra ja selgi on oma õigustus. Need eelkõige vajavad vabamaid tingimusi ja suuremat paindlikkust õppekorralduses. Just paindlikkus meil puudub ja see oleks kasuks kõigi üliõpilaste õpingule. Meie noor ülikool peaks siiski veel saama kohaneada oludele ja arvestada üliõpilaste õigustatud soovide.

Ei tahaks tunnustada, et üliõpilaskond selles küsimuses on läinud oma nõudeis liialt kaugele. Tundub, et üliõpilaskond on oma arusaamistes ja soovides üldse läinud ülikoolist mõne korra liialt kaugele — meeleavaldusekatsed, arstiabiüritused jne. — Noored inimesed.

Üliõpilastele eelmises numbris oli ära toodud eksamiküsimuse kohta terve rea õppejõu-

dude arvamusi. Need arvamused, nii erinevad kui nad ongi, annavad siiski põhjust järeldada üht: ülikooli peres on ka olemas võrdlemisi laialdane arvamine, et senine eksamikord on liialt kitsas ja et selle avardamine on võimalik. Vähemalt võimalikuks peetakse avaramat korda, kuigi kuuleme rea vastuväiteid. Lahedama eksamivõimaluse vastu on ette toodud peaaesjalikult seda, et see poleks kooskõlas meie ülikoolis maksava õppekorraldusega ja et ta seegaks õppejõudude teaduslikku tööd. Need väited ei ole küllaldased. Tarvitseb ainult võrrelda välismaa ülikoolidega: ülikoolides, kus õppekorraldus üldiselt ei ole erinev meie õppekorraldusest ja kus semestritegi vältus on sama pikk, on olemas paremad eksamivõimalused üliõpilastele. Helsingi ülikoolis on iga kuu viimasele laupäevale määratud eksamipäev. Riia ülikool on annud õppejõududele võimaluse kokkuleppel eksamineerida. Kuna need soodustused on võimalikud naaberülikoolides ja kogemused ei ole sundinud neid kaotama, siis ei peaks meilgi selline kord täiesti võimalatu olema. Sealne üliõpilaste arv on meie omast suurem. Arvatavasti ei ole sealsed õppejõud sellepärast teaduslikust tööst loobunud. Pealegi on meie õppejõududest mõned, et mitte, nagu nad ise ütlevad, „oma mugavuse ja rahu nimel vastu seista“ üliõpilaste soovikohasele korraldusele, võimalikuks pidanud ja katsetanudki lisatähetaegu. Siis juba kogemused on olemas.

Osa arvamisest räägib lisatähetaegade vastu sellepärast, et need takistaksid üliõpilaste pidevat tööd. Ka see väide ei ole paikapidav, kui üliõpilase tööd ja tööviisi õieti ette kujutada. Meie õppekorralduse juures semester on koormatud kõigis teaduskonnas, kus loengutega, kus praktikumiga või seminariidega. Need võtavad päevast suure osa. Ülejäänud ajast peab

üliõpilane õppima. Paremas olukorras ei olda ka siis, kui eksamid on semestri lõpul. Mõnepäevaline või nädalaline eksamissessioon ei võimalda teha imesid. Aineid tuleb ette valmistada ikka juba semestri kestel. Sellelt seisukohalt oleks normaalsem, et õpitut ei hoita semestri lõpuni ja teise ainega kokku ei kuhjata. Pinge semestri lõpul on sellevõrra veel suurem, et tähtajas ei ole mingit paindlikkust ja nii või teisiti tuleb teataval päeval eksamil istuda.

Mis puutub ühte või teise viisi, kuidas tähtpäevi tihendada, siis on selles asjas teaduskonnad ja ka üksikud õppejõud täiesti eriarvamistel. Kuna vaba kokkuleppega ühenduses nähakse segadusi, mis tingitud ebaseaduspärasusest, ja hädaohtu, et üksikud õppejõud liialt koormatakse, siis tundub esitatud arvamustest, et lisasessioon tegeliku läbiviimise mõttes on veelgi kahtlasem: ta pikendaks paratamatult semestrit, mis üliõpilastele erilisi raskusi lisaks; teiseks oleks ta paratamatult seotud lihavõttega ja meie kalendri tõttu sellepärast liikuv.

Kõik need avaldatud arvamused

sunnivad paratamatult uskuma, et lähemas tulevikus ei ole võimalik selles küsimuses läbi viia kumbagi olulist uuendust, mis maksev oleks kõikide teaduskondade kohta. Kui ei peeta võimalikuks eriteaduskondades oludekohaselt erinevat korda, siis peame otsima teisi teid.

Üliõpilased seisavad õigustatud soovi ees. Praegu, kus kord on halvenenud veel endisest, ei saa seisma jääda selle juures. Kui ei peeta võimalikuks vastutulekuid uuenduste suunas ja ei taheta katsetada, siis peaks vastu tuldama vähemalt võimaluse piires ja sel määral, kui kogemused on teed juba rajanud. Nagu õppejõudude arvamusteavaldusist selgub, on osa õppejõude juba oma kogemuste põhjal pidanud otstarbekohaseks määrata üliõpilasile liikuvaid tähtaegu ja on seda katsetanudki eduga. Katsetatud on mitmes teaduskonnas ja leitud sellest kasu mõlemapoolselt. Seesugused liikuvad tähtajad on üliõpilaste seisukohalt küllaltki suur vastutulek ja nende-ga langeb ära iseenesest suur osa vastuväiteid, mis arvesse tulevad täiesti vaba kokkuleppe

puhul või lisasessiooni puhul. Kui sarnane kord, et õppejõududel oleks õigus määrata ka semestri keskel lisatähtaegu, üldistataks, siis on ka see uuendus, kuid ometi uuendus, mis on rajatud kogemusile. Kuna suur osa õppejõude on kogu küsimuses eriarvamisel, siis on ka sellega raskusi. Arvestades üliõpilaste soove, peaks vähemalt niipalju vastu tuldama, et neile õppejõududele, kes on omal algatusel teinud selliseid soodustusi, seda seadusega ei keelataks. Ka see oleks üliõpilase seisukohalt vastutulek ja põhimõtteliselt vastuvõetav juba sellepärast, et eksamiandmine oleks seega mitte privileegium, vaid õiguslik ja korrakohane.

Üliõpilastel on usku uuendussisse eksami küsimuses. Teisel pool see usk nähtavasti puudub. Antagu siis vähemalt õigus neile katsetada, kellel seda usku ei puudu. Ja tulevik ise näitab, milline kord on otstarbekohasem. Ka tegeliku läbiviimise võimalused ei oleks seejuures takistuseks ja üliõpilasele jääb võimalus ometi mõneski aines katsuda kallil semestri kestel produktiivsemalt töötada.

Erika Veidenbaum.

Kriitilisi mõtteid üliõpilaskondlikust tuuletallamisest.

Meie üliõpilaskondlik tegevus on juba sedavõrd vana ja kogemusrohke, et võimaldab kujundada kriitilist ülevaadet. Ei ole eesmärgiks nende ridadega lammutada meie praegust üliõpilaskondlikku organisatsiooni, olgugi et mõned korrektiivid oleksid tarvilikud. Seepärast siiski mõned isiklikkudele kogemustele ja veenetele rajanevad kriitilised märkmed, mis taotlevad esmajoones kriitilise mõtlemise süvendamist ja teatavate ümberorienteerumist dikteerivate asjaolude kinninaelutamist üliõpilaskonna poliitikas.

Järgnevalt tahan puudutada põhiliselt kaht revideerimist va-

javat küsimust, need on: meie üliõpilaskonna organisatsiooni ebaotstarbeline moodustus ja üliõpilaskonna suhe ülikooliga.

Ei saa vist keegi salata, et meil üliõpilaskonnas õige suures määral valitseb väike pettumus üliõpilaskonna kui niisuguse võimetest ja otstarbest, sellest siis tingitud tüdimus ja huviprurudus üliõpilaskonna suhtes. Väga tänulik ja kerge on seda seletada mingi üldise kriisi paratamatusest, see seletus ei näi aga paikapidavalt rahuldavat. Asjal ei puudu ka omad sisulised põhjused, mis teatud mõttes loogilisedki. See

selgub kohe, kui vaatleme, mida nimetamisväärset on üliõpilaskonnal oma kümnekondaastase olelu kestel õnnestunud saavutada, ülikooli õppetegevusega ühenduses olevate hädavajalike küsimuste korraldamisel. Aastast aastasse kestab ülikooli mitmekeelsus, ajuti siiski saades väikseid formaalseid soodustusi, ainult kaugeks unistuseks tahab kujuneda ka eksami- ja laiemalt võttes kogu õppetegevuse reform, rääkimata eestikeelsest õppematerjalist, õppemaksu teisitikorraldusest jne. Need on kõik küsimusi, mis väga olulise tähtsusega, mis tõsiselt ähvardavad saatuslikuks kujuneda tervele akadeemilisele

Stud. jur. Aleksandra Mälk.

In memoriám.

Juba aasta eest algas see surmavõitlus. Ikka koomale ja koomale tõmbus ring. Pikkamisi nagu tõmme tõmbe järele hingas ta välja oma elu.

Ta oli nii noor ja tahtis nii väga elada, tahtis ja lootis veel algavas surmaagoonias. Kuid avanes elu ja surma salapärane vahesein, kustust valgustungal, ja meile jäi ainult enneaegse kustumise suur valu!

Oli inimene äärmiselt tugeva vitaliteediga, kelles tormles nii palju energiaküllust, kes seadis eesmäärke ja rajas sihte ning iga mõtte teostamiseks täie huviga asus. Akadeemiline töö oli nii lähedal lõpule — ja



Sünd. 5. dets. 1909. a. Astus Tartu ülikooli 1927. a. juurat õppima. Oli 1930. aasta sügissemestrist alates korp. Filiae Patriae liige.

ometi purustas kõik surma müsteerium.

Oli alati vastutulelik ja hädasooviv teistele, nii vähenõudev enesele; omas harmoonilise ja päikesepaistelise iseloomu, mille tõttu oli alati otsitud oma sõprade ringis.

Sügispäevist algas me sõprusahel — ja juba nii kiirelt, jällegi sügispäevil pudenes sellest ahelast üksik lüli, vaikselt, hääletult!

Meremuusika ja hinge helinate saatel saatsime Sind Pärnu vanale surnuaiale.

Lein Sinu järgi on suur ja sügav!

6. XII. 32. *Alma Prima.*

noorsoole. Õppemaksu reformi tarvet ei ole varemalt küllaldaselt esile tõstetud, kuid see on nii tähtis, et senise korra edasikestmine ähvardab meie intelligentsi majanduslikult ja vaimliseltki ruineerida. Mõtlen siin neid arvatult paljuid üliõpilasi, kes olude sunnil peavad ülikoolis viibima üle normaaliaja. On paratamatu, et nende jaoks tuleb sisse seada eksamimaks, loobudes koormavast õppemaksust. Ei taha siin kõiki üksikküsimusi tühjendavalt puudutada ega korrata, mis juba varem puudutatud, olgugi et seesugusel kordamisel meie oludes on ka oma mõte, sest ükski asi ei võta vedu, enne kui pole seda korratud tüütuseni ja seejuures ära proovitud kõik stiililised ja redaktsioonilised võimalused, seega ka omamoodi paratamatus.

Kui nüüd katsume selgitada neid põhjusi, millest tingitud nende küsimuste nihkumatus ja üliõpilaskonna saamatuse, siis ei saa ega taha süüdistada üliõpi-

laskonda ja tegelasi. Teame, et nad on teinud kõik, mis nad omas olustikus suutnud. Tahes või tahtmata tekib mõte, kas poleks otstarbeline üles tõsta ka üliõpilaskonnas oma „põhiseaduse“ muutmine. Praeguse korra juures võtab üliõpilaskonnalt kõige suurema aja ja energiakulu just üliõpilaskonna enese organite kujundamine ja moodustamine. Valimiste palaviku tähe all elab üliõpilaskond iga aasta esimese semestri algusest lõpuni. Kui palju aega raisatakse sellele nii ebaproduktiivsele tegevusele ja see kõik osutub mõttetuks energia raiskamiseks, sest kõige suure vaeva päale saadakse ikkagi endised tagajärjed, s. o., et teatud orgid saavad esinduse, oma suurusest olenedes. Peaks olema selge, et neidsamu tulemusi saab palju lihtsamini ja kergemini, kui lihtsalt iga org'il anda avalikult ja otselt oma kindel esindus. Meie praeguse korra traagika seisabki selles, et ta tahab maha salata orge,

mis aga tegelikult võimatu. Üliõpilaskond ise just elabki orgide jõust, esindused väljastpoolt orge ei oma olulist jõudu ega tähtsust ja tegelik elu on näidanud, et teised ringkonnad selles asjas väga passiivsed on, mis ka loomulik, sest orgide esindus ei ole kuidagi riivanud nende huve, olgugi et praegune kord tõstab esile rühmad ja rühmahuvid ning otsib erihuve. Kuid ka väljaspool orge on võimalus anda rühmiti esindusi.

Kahju ainult, et üliõpilaskonna organisatsiooni korraldus on fikseeritud seadusandlikus korras, muidu oleks üsna lihtne luua juba ligemal ajal uus tegelik elu ja kogemusi arvestav korraldus. Nüüd oleks seesuguse korra maksmapanekuks paremad eeldused kui varem, sest hoopis mõttetuks on osutunud orgide tüüpide vaheline sõda, mis seda varemalt takistas. Tahhan tõsiselt vastu vaielda kõigile neile, kes usuvad, et üliõpilaskonna jõuetuse ja killustuse põhjuseks on organisat-

sioonid, tegelikult on need ju meie suurimaid väärtusi ja jõutsentrume, mainimata nende suurt ülesannet meie positiivse rahvusliku üliõpilastüübi kujundamisel jne. Organisatsioonide vahed oleks vist küll tundmatud, või vähemalt märkamatud, kui poleks praegust korda, mis just ise nõuab teatud rühmi ja rühmade vastolusid. See tekitab ka ühiskonna kopeerimist, isegi demagoogiat ja kõiki „parlamentlikke vooresi“ ning paatoslikest fraasest koostatud programmi. Seesugused filosoofilised programmid viivad kaugele fantaasiasse, üle tegeliku elu. Nõnda siis olemegi märkamatu sattu-nud kaugele teile, kõrvaliseks küsimuseks on jäänud üliõpilase päämured, nende kaitsmine ülikoolis, küll aga oleme jõudnud haigekassadeni ja teiste sekundaarsete ülesanneteni. Praegune kord on mitmeti ebakohaseks osutunud ja selle kaudu paremusi taotleda, näib osutuvat kulukaks tuuletallamiseks.

Olen kaugel arvamusest, et kõiki vigu saaks vältida uue korraga, ei, see oleks vaid kõige suuremaks eeltingimuseks ja võimaluseks vähema kuluga rohkem saavutada. Üheks suuremaks veaks tuleb pidada ka seda, et ei ole loodud õiget suhet ülikooliga, mis üliõpilaskonda tõsisemalt arvestaks. Aktustel ja kõigil pidulikkudel kokkupuudetel kuulub harilik üliõpilane alati, kui suur vastutulelikkus ja üksteisemõistmine valitseb ülikooli ja üliõpilaskonna vahel, ei tohi kahelda, et see pole tõsi, siiski peab arvama, et see küll rohkem maksab ülikooli esindaja ja üliõpilaskonna esindaja kohta isiklikult, mitte aga ülikooli ja üliõpilaskonna suhete kohta üldiselt. Sest teame, et juba lihtne eksamikorralduse küsimuski ei lahendu, vaatamata mitmetele märgukirjadele ja asjalikkudele

põhjendustele, teame, et ka paljud õppejõud toetavad üliõpilaskonda ja et meie naaberülikoolideski see nii teostatud on jne. Tagajärjeks on ainult see, et kord otse vastupidiselt halvemaks on muutunud, nagu kättemaksuks! Kes on tutvunud eelmises numbris oleva vastava ankeediga, sellele on kohe selge, et eksamikorralduse reform koos õppetegevuse reformiga on edasilükkamatu küsimus. Paljud õppejõud ongi loonud endale ise sobiva ja kõigiti häa korra. Tulgu kas või sunduslikud loengud mõnedes teaduskondades, kui aga õppetöö muutuks intensiivsemaks ja vähem olenevaks formaalsetest takistustest. Ja kui jääb senine vaba loengute kord, siis peab olema ka vabam eksamikord. Ei ole vist ka mingi pahe, küll aga üsna loomulik nähtus, kui igas teaduskonnas kujuneks omale sobiv kord. Kogu selle küsimuse lahendamiseks ei puudu siiski tarvilikud eeldused, ainult siin peab üliõpilaskond muutuma energilisemaks, ega tarvitse jätta ütle mata, et see on meie edasilükkamatu nõue. Seda ei tohi enam salata!

Ka üksiku õppejõu suhtumisest üliõpilasesse üksikult tuleks mõndagi märgitseda. Ja eksamineerimine ise, nagu paljud õppejõudki tähendavad, on tihti üsna juhuslik toiming. Mõnedel juhtudel on tekkinud üliõpilastel mulje, nagu kat-suksid mõned õppejõud kõven-datud eksaminõuetega lahenda-dada haritlaste üleproduktisiooni. Ei taha uskuda, et ülikool ise ametlikult on asunud seda probleemi ladvast arstima, vaid see ikkagi osutub energiliseks enesealgatuseks, mida siiski tuleks natukene revideerida. Üli-kool jätab õppejõule üliõpilase suhtes suure vabaduse ja usalduse, mis ka loomulik, kuid peaksid olema võimalused ka selle liialduste vältimiseks. Siin ei tohiks vist küll üliõpi-

laskond seda oma hooleks võt-mata jätta.

Need ja teisedki vahekorra küsimused ja vastastikkused huvide kaitsmised ei tohi anda võimalust akadeemiliste „jon-niteede“ tekkimiseks. Eksami-tähtpäevade probleemi lahenda-mine omab paraku seesuguseid tunnuseid. Ei ole muidugi mõeldav, et meie üliõpilaskond neis asjus tarvitseks minna streikideni, boikottideni, meele-avaldusteni jne., et edukalt kaitsta oma huve. Kõigis neis asjus tuleks luua üsna tihe ja üksteist õietihindav koostöö, mis hõlmaks spetsiaalsemat ka eestikeelse õppematerjali soeta-mise küsimuse, sest üliõpilas-kond peab kujunema arvesta-tavaks suuruseks, muidu ta kaotab oma mõtte ja tarbe ning üldse oma tähtsuse. Enne kõike tulevad lahendada need eelpuu-dutatud ülikooliga ühenduses olevad küsimused, mis tekitav-d tüdimust kõige vastu üli-õpilaskonnas.

Nagu selgub, on tööd palju ja tööd on alati tehtud, mit-mete aastate jooksul, kuid tule-mused on minimaalsed. Oleme loonud endile seesuguse korra ja seesuguse kombe suhetes ülikooliga, et kui tahaksime, et nüüd midagi saavutaksime, siis peaks see olema algatatud vist küll juba rootsiajal.

Meie üliõpilaskondlik korral-dus juba energia säästmise mõt-tes peaks kujunema teisiti, mis annaks võimaluse tegeleda roh-kem produktiivselt ja ühtlasi laseks kujuneda üliõpilaskonda arvestatavaks suuruseks, kui seda ei juhtu, siis kaob huvi üliõpilaskonna vastu üliõpilas-konnas eneses ja üliõpilaskon-na tegevus kujuneb üksiku üli-õpilase silmis mõttetuks tege-lemiseks, — tuuletallajalikuks liivasõelumiseks, „jonniteede“ otsimiseks jne.

Jaan Ots.

Ülikooli õpperaamatute küsimus.

Võib võtta küll vaidlemata tõsiasjana, et akadeemilise pere üheks olulisemaks küsimuseks, mis ühine õppejõududele ja üliõpilastele, on ülikooli õpperaamatute küsimus. On otse hädatarvidus, et peale loengute ja praktiliste tööde oleks veel trükituna usutav normaalne põhikursus, mis üliõpilasele käsiraamatuks ja kontrollabinõuks loengute jälgimisel ning üleskirjutusel, eriti aga ka eksaminõuete keskmiseks või miinimumiks. Üks meie autoriteetsemaid kirjandusarvustajaid väidab: ei ole mõeldav ilukirjandusliku teose mõistmine enne kui ei ole seda loetud vähemalt kolm korda. Veel vähem ettekujutatav on, et üliõpilane võiks ilma õpperaamatu abita jälgida ühekordselt ettekantud kõige paremagi professori loenguid võõraist aineist või teha sest üleskirjutusi, mis asendaks õpperaamatut, või ei vajaks kontrolli. Ilma õpperaamatuteta on loengute süsteem puudulik eksamile ettevalmistamiseks. Kuid ka üldse ülikooli töömeetodi seisukohalt. Põhikursuse raamatute olemasolemisel ei pruugi õppejõududel, nagu see praegu maksev paljudel kordadel, lugeda aastast-aastasse ühte ja sama eksaminõude kursust, vaid ta võiks käsitada monograafiaid ja üksikuid raskemaid probleeme, mis teevad loengud palju mitmekeisemaks ja toovad üliõpilast lähemale teadusliku töö mõistele.

Eriti on õpperaamatute olemasolu aga tarvilik meil, kus tõsiasjana peame arvestama, et suur hulk üliõpilasi eksamid väljaspool Tartut elades ette valmistab.

Ülikooli töö ilma õpperaamatuta on kui haigla ilma arstirohtudeta: ainult nõuanne ei päästa ka teadusenäljast surmast.

Kuid selliseid standartkursusi ei ole mitte tarvis ainuüksi ülikoolis olles, vaid ka hiljem tege-likus elus, eriti kui asuda tege-

vusse kaugemale tsentrumitest, kus puuduvad eriraamatukogud.

Oma iseseisvuse saavutamise ja emakeelse kooli põhimõtte on toonud eriti esirinda eestikeelse ülikooli õpperaamatute tarve. Juba keskkooli eestikeelne ettevalmistus kui ka hiljema tööpõllu lähtekoht nõuab, et töö ülikoolis oleks võimalik eesti keeles. Ainult ikka emakeeles võidakse tungida õppimisel aine sisusse ja ainult ikka eestikeeles võidakse omi teadmisi rahvalegi edasi anda. Ei ole asjata riigiteenistuses ja ka osal vabapraktilistel aladel üles seatud eesti keele oskuse nõue. Kahjuks kuuleme asjaajamisel ikka veel pahatihti vene ja saksa terminoloogiat. Mitte ainult nõuded ja oskussõnastiku olemasolu ei päästa meid sest, vaid oskussõnade rakendus ja eestikeelse õpperaamatute tarvitamisel omandatud harjumus. Ei valmista keskkool võõrkeeltes niivõrt ette, et üliõpilased oleks võimelised vabalt võõrkeelseid raamatuid tarvitama.

Kuid peale keelelise tarviduse vajame veel eesti oludele vastavaid õpperaamatuid. Meie ühiskondlikus ja riiklikus elus on nii palju muutunud, et mitte üheski teaduskonnas ühes suuremal, teises vähemal määral ei saa läbi ilma meie omapära arvestamiseta. Oma seadusandlus, kodumaalised ja rahvuslikud teadused, uued olud ning sellele vastav õppetöö korraldus on loonud meile meie omapära, mis möödapääsematuseks „valmistades ette eesti riigile ja rahvale tarvilikke jõude“.

Meie nuriseme oma keskkooli nõrga ettevalmistuse üle ja mõistame hukka ülikoolist tulnuid. Unustame selle juures aga pahatihti, et ka ülikool ise on nõrgalt ettevalmistatud eesti keskkoolist tulevate noorte vastuvõtuks ja õpetamiseks ning seda eestkätt just vastavate õpperaamatute alal.

Ja kui kiputakse üldistama nähet (vt. Kaja 29. XI. 32) nagu tarvitaks meie üliõpilased ainult konspekte ja puuduks huvi õpperaamatute vastu, siis ei ole see etteheide millegiga tõestatud. Hoopis vastupidi näeme, et aladel, kus õpperaamatud olemas (näit. õigusteaduskonnas Rooma õiguse ajalugu ja Rahvusvaheline õigus), konspekte üldse ei ole. Konspekt on ikka hädabinõu, meil sageli veel väga nõrk. Kuid parema puudumisel siiski paratamatu. Ei ole seepärast ka õige, kui õppejõud, kelle alal puudub vastav õpperaamat, asuvad olevate konspektide põhjal, eksamil üliõpilase läbikukutamisele, ilma et katsumaks seni, kui õpperaamatuid ei ole, juhtida tähelepanu olemasoleva abinõu vigadele ja puudustele. Olgugi, et konspekte aktsepteerida ehk ei saa, täiesti valemõisteid hoida oleks võimalus siiski.

Ei ole kahtlust, et vastavate kursuste raamatute ilmumisel konspektide tarvitamine õppeabinõuna vaibub ja sellega kindlasti ülikoolist omandatud teadmised põhjalikumaks muutuvad. Pealegi on raamatu järele aine omandamine üliõpilaselegi tunduvalt kergem kui puuduliku konspekti järele.

Oma õpperaamatute väljaandmise probleem on sama teravalt päevakorrale kerkinud ka teistes noortes riikides eriti Soomes, Lätis ja Leedus, kes sel alal meist juba tunduvalt ette jõudnud. Vaatleme neid hiljem rõõbiti meie õpperaamatute kirjas- tamise võimalustega, aluseks võttes Akad. Kooperatiivi poolt käsikirjade saamiseks kõigi ülikooli õppejõudude poole pööradud ankeedi andmeid ja meie raamatuturu ärilisi võimalusi, kusjuures kirjastamise paratamata põhimõtteks peab jääma raamatu sisuline tublidus ja vähemalt esialgu võimalik äri- line tasuvus.

E. K.

Laulja ja haritud kuulaja.

Luban enesele kõrvale kalduda „Üliõpilaslehe“ toimetaja esialgsest soovist, ma kirjutagu midagi seoses üliõpilaslauluga. Teen seda seepärast, et oleme juba pikki aastaid üliõpilaslaulu „teinud“, kuid ei ole veel iial juttu olnud sellest, kuidas üliõpilasel-kuulajal, ehk haritlasele-kuulajal tuleks suhtuda kunstnikusse-lauljasse. Ja ometi puutub ta kokku selle küsimusega iga laulja kontserdis, ning loeb pärast arvustustes arvamisi itaalia ja saksa „kooli“ kontserdi ja ooperi laulu ja igasuguste muude küsimuste üle.

Veel andis mulle põhjust sellel teemil kirjutada asjaolu, et vaevalt teist ala leidub, mida nii imelihtsaks peetakse, et pea igaüks omale siin oma otsuse lubab — ja paljud isegi ajalehis kirjutavad laulu ja lauljate kohta, kellel aga omal kogemusi ja teadmisi kunstlaulu nii väga keerulisel alal üldse ei ole.

On otse moeks saanud, et kuulaja mitte enesesse passiivselt ei

lase mõjuda laulu, laulja häält ja muusikalist ettekannet, vaid ta asub kohe aktiivsesse positsiooni ja otsustab laulja kooli ja tehnika, tema hääle tarvitamise oskuse, hääle loomuliku kõla ja õpetuse resultaadid üle. Ütlen kohe: need kõik on küsimused, mida isegi lauljad ja lauluõpetajad igakord ei jõua õieti ära otsustada, vaid ainult õige vähesed, kellel erilised pedagoogilised anded, eriliselt pikka praktika järele väljaarenenud kõrv ja rohked kogemused on.

Seepärast olgu liht kuulaja nende küsimuste puudutamises väga ettevaatlik.

Kõigepealt: kes seletab ära, missugune on itaalia kool, missugune saksa kool? Olen sagedasti lugenud ja kuulnud nende mõistetega opereerimist, kuid mis enamasti tehtud ainult oma enese maitse ja ettekujutuse järele, ikka igasuguse objektiivse aluseta. Mõnel pool on viisiks halba laulu kohe „saksa kooliks“ nimetada. Kuid on nii-

sama halba, kuid teiste puudustega laulu ka tüüpiliseks itaalia kooliks nimetatud.

Praegusel ajal on aga tegelikult elus seisukord kunstlauljate suhtes järgmine: on olemas üks ideaalne kool kõigi muusika kultuurrahvaste juures. Hääd itaalia, saksa, rootsi, vene ja mis rahvusest tahes lauljad tarvitavad oma häält kõik ühe ja sama printsiibi järele. See avaldub hääle paenduvuses, pehmuses, puhtuses, kerguses, ühtluses, kõlavuses, kandvuses ja suurte dünaamiliste varjundite rikkuses, mis võimaldavad omakorda hingelisi varjundeid ettekandes.

Lauljad, kellel sedalaadi kooli ei ole, laulavad kas ebapuhtalt, või nende häälel puudub kerge paenduvus, mis pärast nad enamasti otsast lõpuni ainult täie häälega võivad laulda. Kuigi nad vahepeal katsuvadki tasa laulda, siis tundub kohe selles pianos kandvuse puudus, hääle kaotab omas kõlavuses ja teda ei kuule selgesti igas saali nurgas

Jõuluvalu.

Kas noorel tudengil jõuluks võib süda valutada?

Võib küll.

Kui oled poisslaps, siis vaataid kojusõidul vagunis konutades veidi nukralt tagasi tervele sellele asjandusele ja ettevõtmisele, mida kõrgeemas koolis semestriks nimetatakse. Iseenesest on see muidugi puhtal kujul vaimline liikumine — peaks vähemalt olema: loengud, eksamid, targad koosolekud, sada raamatut läbi loetud. Raamatukogudes polegi veel kõiki raamatuid, tuli palju isiklikult juure osta. Et mitte teistest maha jääda. Ja ega see ostmine üksi midagi aita, peasi, et tuleb kogu see trükisõna läbi lugeda. Ja millist aega niisugune tegevus nõuab — päris raske on sellest kõneleda. Eksamil kah professor muudkui nõuab just seda lisalugemist; pole lootagi,

et ainult tühipalja kursuseraamatuga läbi laseb.

Nii peaks see olema. Ja kui kõik nii oleks, siis laulaks, et südames ingliväed ja puhuksid pasunad. Aga selles too nukrus seisabki, et on pisut nagu viltu läinud. Midagi nõuud on vahele poetunud. Tont teab, kust või kuidas, aga see sinane loenguseeria hakkas lonkama ja need raamatud... Üks tüdruk ilmus kustki käe alla, paar potti õlut veetlesid maailmale mürtsu tegema, süda pakatas koledas tuhinas ja... Eksamikene tehti muidugi ära, iseenesest pole häda midagi, aga kui võrrelda neid lubadusveksleid, mis sügisel kodus mammale ning papale antud, siis jääks nagu veidi puudu. Kui tõsiselt järele mõttled — on päris palju vaja ka.

Ja ähmases vagunis mõne eide või taadi kõrval und silmile sukutades ja jõulukuuske vaimuprismi ette löi-

gates hakkab süda valutama. Oli ikka tore elu küll, aga näe, kuidas lõppeks rindu puurib. Nagu okkahorgi taob närvide vahele. Laula veel, et noorus on ilus aeg ja pereat tristitia. Läbi vaguniakna venib kurba, halli niiskust, väljadel lamab raske lumi, taevast on maa küljes kinni.

Ohjaa, palju paremini võiks kõik olla!

Ja siis tehaksegi see kategooriline otsus, et hüva, läks nüüd kuidas läks, aga järgmine semester, siis paneme väed liikuma. Peale pühi otsekohe võtame teise elurühi sisse. Naelaga löön enese laua külge, raamatuvirna taha — saab siis näha!

Kui oled tütarlaps, siis istud harralt vaguniakna ees, ripsmed värisevad ja huulekesed on poolavali. Nüüd see esimene semester on möödas, varsti jõuad kodulinna, ema võtab ümbert kinni. „Jumal tänatud, et oled ikka päris terve,“ ütleb ta. Jah,

(kandvuse puudus). Mõistagi, et sarnase hääle tarvitamise juures ka laulja muusikaline ettekanne ja hingeline väljendus on vaesem, varjunditekahvatum ja monotoonsem.

Peenenärvilist kuulajat ei rahulda pikapeale alaline valju ja monotoonne laulmine, mil puudub hing ja vaim.

Nüüd puudutaksin aga veel üht huvitavat küsimust: mida parem laulja kool, seda vähem tundub, et tal kooli on, vaid võhik peab seda puhtaks, ilusaks loodushääleks. Selle vastu, halb kool annab kohe tunda, et hääle kallal midagi tehtud on. Tähendab, kuulatakse juba kooli!

Halb kool avaldab ennast tihti oma õpetaja kopeerimises. Kes õpetajat ennast kuulnud, tunneb tihti õpilast kõla kopeerimises ära. Häa kool arendab õpilase oma individuaalset hääle kõla. Muidugi: printsiipl, kuidas häälel tarvitatakse, on hääle koolil üks. Ta laseb kõiki oma õpilasi kergelt, pehmelt, paenduvalt, kõlavalt laulda, kuid

igal õpilasel ja tema häälel on oma nägu, oma hääle münt, mis ei sarnane ei kaasõpilase, veel vähem õpetaja omale.

Nagu elus on kõige raskem loomulik olla, nii ka kunstis. Selleni jõudmiseni on pikk, töörikas tee. On laulja sinna õigel teel jõudnud siis laulab ta enesestmõistetava kergusega ja loomulikkusega. Siin tekib siis ka tunne, et see kõik on puhas looduse kink ja eemalseisja ei tea aimatagi pikki aastaid vältavast tööst, mis selle looduse annete väljaarendamisele ja väljatoomisele on viinud.

Siis: harjumine, mis hää, mis halb kool, etendab otsustamisel suurt osa. Kes on harjunud pidama pigistatud, surutud, välja paisatud hääle „ilusaks“ ja „hää“ kooli avalduseks, see ei taha nii kergesti harjuda paenduva, kergeltvoolava, varjundirikka häälega, mille täielik maitsmine nõuab ka peent, arendatud kuulmist ja kõla maitsenärvi. Nagu leidub inimesi, kellele meeldivad karjuvad, kriiskavad värvid, nii

on ka palju, väga palju inimesi, kellele meeldivad karjuvad, kriiskavad hääled.

Meil, eestlastel, on veel väga vähe võimalust olnud oma kõrva ja ilumeelt tõesti hääde lauljate laulu najal arendada ja „koolitada“. Oleme alles veel selles ajajärgus, kus pea igamees julgeb ja lubab enesele targutusi ja surmkindlaid otsusi laulu kohta, ning oleme veel õige kaugel aukartusest selle kauni inimehte vastu, mis pidurdaks oma otsustamist nii kaunil, kuid sama keerulisel kunstialal, nagu see kunstlaul on.

Haritlane, kes ise sel alal süvenenud tööd ei ole teinud, suhtub õieti laulusse, kui laseb teda enesesse mõjuda, allub temasse passiivselt, selle asemel et aktiivselt otsustada sääli, kus ta midagi ei tea.

Ega tarvitsegi. On tal looduse kink osaks saanud enesesse muusikat mõjuda lasta — siis olgu õnnelik ja kuulaku alati, kus võimalik hääde muusikat ja laulu.

L. Neuman.

tervisel pole viga, aga kui ta küsib muid asju? Üheainsama eksami on saanudki teha, ühe tillukese ja sügisel ometi kirjutas, et jõuluks saab valmis terve tsükliga. Taevast hoidku, kuidas ometi need päevakesed sõrmekestest vahelt pudenesid? Seal tulid sõbratarid, lobisesid õhtu otsa, seal pidi minema konventi, seal... Jah, see Harald on ju nii kena poiss, nii mahedat häälel pole ühelgi poisil ja silmad...

Ahjaa, tuleb surutud ohe üle avali huulte ja niisked silmad vaatavad läbi vaguniakna nukradele lumeväljadele. Kuis Jumal on annud mõnele poisile ometi säärased silmaterad! Nagu tiigripostal või nagu... Ei oska võrreldagi, aga südamesse nad lõiklesid. Lõikleavad praegugi. Ja eks see lõiklemine ajas nii mõnegi eksami paku, sundis mõnegi raamatu lugemata jätma.

Aga las nüüd tuleb järgmine semester, siis... Mõnelegi sõbratarile lööb käega, ei lase uksest sisseggi, kui tulevad. Haraldile küll käega ei

löö, ei, taevast hoidku, aga nad saavad edaspidi kokku ainult kord nädalas. Ütleme, igal laupäeval. Siis on rohkem aega, pühapäeval pole vaja loengule minna.

Jah, nii küll, kui ainult saaks veel seekord südamerahutusest kuidagi üle.

Ripsmed värisevad ja suu on nukralt poolavali.

Kui oled juba vanem tudeng, kas võib süda jõuluks valutada?

Võib küll.

Aga see valu on juba teistmoodi. See on võitlusevalu, rähmlamise ja askelduse rahutus. Palju on juba selja taga, mõndagi on veel ees. Eh, tont võtku, see suur pillekaaritus sel ja sel aastapäeval oleks võinud pisut viisakam olla, pidi siis tingimata tervelt kolm päeva hulinaid laskma? Lõid suure augu igale poole, eelavesse ja eksamibilanssi. Aga jõulujärgl saab tasa tehtud, esimesel pühapäeval ei võta puhkust. Muidu jõuavad teised ette ja on nii rumal, kui

seal mõni väänasmokk, kellest muidu pole meest ega tegulooma, äkki ronib kaugemale. Ei, ei, ennem juba ohverdame jõulupühad. Eks neid pühi tule hiljemgi ja eks ole aega siis täies rahu ja rõõmus verivorstele tuul alla liüa.

Ja järgmisel semestril, siis ta läheb ametist otsekohe koju, ei longi enam kohvikusse logelema. Ja preilnatega enam ei suksuta, mingi põrgu, ainult... Lindaga ükski.

Ohjaa, kunas jõuab aeg, mil saaks Lindaga ühte kambrisse, üheks perekonnaks!... Tuleval aastal vist veel mitte, aga ületuleval kindlasti.

Tore tüdruk, see Linda.

Ja läbi vaguniakna visatakse kuum pilk kuhugi kaugusse, sinna...

*

Aga kui jõuluküünlad siravad ning jõululaps kõnnib laudade vahel, siis on needki valud kadunud. Kaovad kuusepärgmiku vahele.

Elu jääb viivuks seisma, püha õõ astub üle läve.

Juhan Pahlbärk.



Talvest ja

EI PIIRDU ükspäinis suvevaheajaga kosumisetarve ning vajadus vabalt valitud hingelise ja kehalise teotsemise järele, vaid ulatub talvekuudesse ja ootab talirõõmudelt vastujõudu, mis roidumuse ja mürgised meeleolud neutraliseeriks. Suvesoojus seda ei suudagi! Helitab ainult su meeli ja ahvatleb unustama õppimist. Tali sellekõrval tundub toekam. Puhastab seestpidiselt ja sunnib su tõeliselt tööle. Tuisatud teed, valged avarused ja külmavõlu — nendega heitlemises peitub osake inimlikku õnnetunnet.

Muinas põhjamaa tali... Keset määratud ühtivust ning vaikust valdab sind siin mingi ürgne kodutunne, hingeavarused, mis aastase lahkamisega, lahutamise ja analüüsimisega on kitsaks jäänud, avarduvad ja märkamata vallandab loodus sidemed, millega tundmused seni olid seotud. Endassesüvenenult liugled läbi lume ja kui sa pää üles tõstad, siis otsib su pilk lumiste metsade keskelt neid tohutuid jõude, mis sinus elava ja orgaanilise põhitunde äratasid. Selle tunde viid kaasa siit lumelagendikkude keskelt, omistad selle, ja siitpäälle veab vastupanematu vägi sind talveloodusesse, kosmilise kaaslaste kätte, kelles ei ole kübetki pessimismi.

Ilus on talimaastik. Kahelpool suusarada seisavad küused, peidetud imeõrnadesse lumemügaratesse, metsas kajab saanikella helin ja majad

läheduses paistavad kuidagi kodused. See on muinasjutt, mida peab läbi elama, et seda mõista. See on vabastav joobumus, mis ei ole vähem kui luule, kui fantaasia klaveril...

Ja kui oled ju küllalt joonud looduse elustavat eleksiiri, siis pigistad tugevamalt pihku suusakepid, lahmid hoolimata üle kinkude ja tassandikkude, et otsida tunnustust pakitsevale nooruse „hullsuutlikkusele“.

Ei pea unustama, et suusatamise põhiväärtus peitub tema füüsilises mõjus: Et kestev viibimine osoonirikkas ja pisilasteta õhus enesest on väärtus, tohiks olla igale selge. Seilele lisandub veel, et suusatamine erilisel määral seab ja sunnib kõik lihased ning organid kehas tegevusse, arendab paenduvust, suurendab vastupidavust ja kasvatab tahtejõudu. Summige sellega eneserahuldus, mille loob jõuline takistuste ületamine, rõõm looduse üle, tema rahu ning harmoonia üle, mis ülespiitsutatud närvikava vaigistab, siis oleme peaaegu võimelised seda hüve mõõtma, mida ratsionaalne suusaspordi harrastamine saadab.

E. P.

Suusavarustus.

Suusatamist praktilisest küljest võetuna oleks tarvis vaadata mõningaid asjaolusid, mida suusavarustuse hankijal tähele panna tuleks. Kõi-

pepäält suusad. Kuna on ülemindud meie ajal juba mürdamas suusatamisele, mis tähendab seda, et ühe ja sama suuskade paariga saab läbistada madalmaid ja künkaid, siis tuleb tarvitusele võtta turistisuusad, mis meie oludele sobivad. Nende pikkus valitakse individuaalne, sellaselt, et suuskade omanik suusa püsti olles suusaotsa pihku saaks haarata. Suusapuu kasvukiustikku valides valvatagu, et see jookseks täiesti pikisuuska. See annab suusale erilise vetruvuse ja tugevuse. Suusakepid olgu nii pikad, et need igal suusatajal kaenla alla ulatavad.

Suusk kinnitatagu saapa külge Siukola sidemega, mis meie oludele kõigiti sobiv. Jälgitagu, et sideraud oleks üle tinutatud, muidu lööb raud rooste ja sööb saapad ära. Sideraud kruvitagu suuskade külge vaskkruididega, mis puud rooste eest hoiab. Ka tarvita- takse Huittfeld sidet, mis aga raskem ja kohmakam. Soomes näeb ainult Siukola sidet, kuigi nende mäed meie „mägedest“ kõrgemad. Huittfeld on tarvilik ainult kõrgemägede maastikule.

Hää suusaspordi nautimiseks on tarvilikud erilised suusasaapad. Need on käsitsi ja tugevasti õmmeldud. Olgu siinkohal hoiatatud harilikude „tankide“ ja saabaste tarvitamisest, sest nendel rebenevad tik- kudega löödud tallad ikkagi varsi lahti ja nii ollakse saabaste kui ka suusatamislõbust ilma. Korruga hää suusavarustuse muretsemine tasub end hiljem mitmekordselt, kuigi alul kulu ja väljaandmine suurem on.

Kui võtta hädatarviliku suusavarustuse ligikaudne eelarve, siis võiks see kujuneda järgmiselt:



suusatamisest.

1. Suusad 7—11 kr.
2. Kepid 2—3 „
3. Siukola side 3 „
4. Saapad 15 „

Kokku 27—32 kr.

Suusaülikond on ju tarvilik asi, kuid ta pole ilmtingimata tarvilik. Erilise ülikonna hind kõigub 10—60—70 kr. vahel, kuidas keegi ta teha laseb. Suusamüts 2—2,5 kr.

Suuski võib ju ka hankida erasuusameistreilt, kellelt nad 5—6 kr. paar tulevad. Sidemed võib tellida ülikooli võimla kütjalt, kes nende tegemiseks meister, saabaste tellimiste üle saab samuti teateid ülikooli võimlast; säält tellitud saapad on kehalise kasvatuse instituudi pikemaegse katsetuste järele osutunud eriti sobivaiks ja vastupidavaiks.

Suuskaade valgeks kuludes tuleb neid puhta männitõrvaga tõrvata. See toiming tehakse kõige paremini nii, et tehakse tuli halgudest maha, ja peale halgude söeks põlemist, soendatakse tõrvaga määratud suuski edasi-tagasi liigutades sütte kohal kuumas käes, kuni ilmuvad suusatallale valged mullikesed; vahetevahel hõõrutakse suusapind vilase lapiga pooride täiteks tasaseks ja soendatakse jälle, kuni tõrv on sisse keenud ja suusatald kuivaks tõmbub. Tõrvamisest pööratagu erilist tähelepanu suusavadele, mis kõige rohkem valgeks kuluvad. Paremm on, kui ka suusa päälmine lakeeritud pool ühtaegu alumisega tõrvaga läbi keedetakse, mis suusale erilise vastupidavuse ja vetruvuse annab. Soomlased tarvitavad seda meetodit erilisel.

Eestiski on tekkinud omad suusamäärde, sellest küsimusest saame juba nii kergemini üle.

Päale suusatamist puhastatagu suusad hoolikalt lumest ja asetatagu seinale najale ninadega allapoole, et vesi hõlpsamini alla nõrguks ja „suusakontsad“ liialt ei pehkiks põrandal veelombis olemisest.

Suusasaapad määratagu enne tarvitamist 5—6 päeva kestel kord päevas erilise veekindla määrdega; seda toimingut tuleb teha edasi talvelgi aeg-ajalt.

Suvel hoitagu suusad klammerdes, et neid säästa kooldumisest; ninad olgu ninapulgaga parajalt painel. Tarvilik veel suusad ja saapad suveks harilikku õliga sisse määrda; et nende iga pikendada. Suusad ja saapad asugu kuivas kohas; suusad olgu lamades ehk püsti olles serviti.

Kaasvõitlejad, asugem agaralt ilusaima talispordi harrastamisele, et meie tulevikus võiksime nimetada suusatamist oma rahvusspordiks.

A. K.

Üliõpilaste kehalise kasvatuse tunde ja sportimise võimalusi.

Kehalise kasvatuse instituut koos üliõpilaskonna keh. kasv. toimkonnaga on üliõpilastele kehalise kasvatuse tegutsemise alal I pool. 1933 a. järgmised alad ette näinud:

1. Rütmiline võimlemine naistele, t., r. 12—13, 16³⁰—17²⁰.
2. Lihtvõimlemine naistele, e., n. 10—11, e. 19—19⁵⁰, n. 17²⁰—18¹⁰.

3. Võimlemine meestele, e., n. 15⁴⁰—16³⁰, 19⁵⁰—20⁴⁰, t., r. 14—14⁵⁰.

4. Kergejõustiku sihttreening, t., r. 18¹⁰—19.

5. Suusakursused,
 - a) Tartu ümbruses (täitsa tasuta, kogumine Tähtvere parki), algajale e., n. 15—16, edasijõudnuile e., n. 16—17; pühapäeviti harjutustunnid kõigile koos ühes suusaretkega 10—13;

- b) Otepääl, 14 päeva, 8.—14. ja 25.—31. jaanuarini 1933. Turistide kodu ülespidamine ja ööbimine (ühes tarvilise pesu ja muuga) 2 kr. ööpäev, kursuse tasu 1 kr. Sissemak-

sud 15 kr. teostada ülikooli võimlas esimese kursuse puhul 5. ja teise kursuse puhul 20. jaanuariks.

6. Vehklemine naistele, n. 13³⁰—14³⁰.

7. Jäähokei mäng ülikooli esindusmeeskonnale, k., l. 15—17.

8. Ilu- ja kiiruisutamise kursused, aeg ja koht antakse edaspidi teada, samuti muud tingimused.

Enamuse meist tegevusi viivad läbi keh. kasv. instituudi õpetajad A. Kalamees ja E. Rosenblatt.

Üliõpilask. keh. kasv. toimkond viib läbi võistluste tsükli, nii käsipallis, võimalust mööda ka suusatamises, uisutamises, jäähokis jne.

Kaasvõitlejad, kasutagem neid sportliku tegutsemise võimalusi!

P. S. Filosoofia-, mat.-loodust., põllumajanduse- ja õigust. (majandusosak.) üliõpilasile õpetajate-kandidaatidele on teaduskonnad teinud keh. kasv. osavõtu soovitavaks. Kaasvõitlejad, täitkem seda ja kasutagem siin neid võimalusi.

Poleemika korras.

Rahvusküsimus ja sotsialism.

Üldine arvamine sihiks nagu sinna, et rahvusküsimus on paratamatus vastolus klassivõitluse ja internatsionalistlikul alusel seisva sotsialismiga. Meie rahvusluse ideoloogid ksv. Ilmar Tõnisson seab vastamisi A.R.K. ja Akad. Sotsialistliku Ühingu kui kahte maailmavaatelist erilaagrit. Politilises võitluses tunneme küllalt sotsialismivaenulikke organisaatioone, mille nimes on sõna „rahvuslik“.

Saja aasta eest utopistlikud sotsialismi teoreetikud ühinesid valgustusaja kodanliste filosoofide naiivse kosmopolitismiga ning lootsid, et pea sulavad kogu ilma rahvused üheks. Teadusliku sotsialismi tekkimisega muutus suhtumine rahvusküsimusse. Marx ja Engels suhtusid rahvuste olemasolusse positiivselt ja nägid rahvuste vabanemises teiste rahvuste rõhumise alt ja rahvusriikide tekkimises üht proletaarliku revolutsiooni paratamatut eeltingimust. 1848. a. ilmunud „Kommunistliku manifesti“ lausele: „Töölistel ei ole isamaad.“ unustatakse lugemast järgnevaid ridu „Neilt ei või võtta, mida neil ei ole. Proletariaat, vallutanud lähemal ajal poliitilise võimu, tõusnud üldrahvuslikuks klassiks, konstitueerub ise rahvusena, ta ise on veel rahvuslik, olgugi mitte kodanlikes mõttes.“

Täpsema ja põhjalikuma käsituse rahvusküsimusest ja sotsialismist on annud Otto Bauer oma 1907. a. ilmunud „Die Nationalitätenfrage u. d. Sozialdemokratie“, mida peetakse parimaks tööks rahvusküsimuse alal. Bauer tunnustab rahvuslikke erinevusi. Rahvus ei moodusta endast mingit absoluutset, muutumatut suurust, vaid allub ajaloolise protsessi muudatustele. Rahvused tekkivad, kaovad ja sulavad ühte. Rahvuslik erinevus avaldub eestkätt kultuuris ja iseloomujoontes. Rahvuse määramine rahvustunde, keele ehk mõne muu üksiku elemendi põhjal osutub võimatuks. Bauer määrab rahvust kui saatuse ühiseuse kaudu ühiseks karakteriühiseuseks seotud inimkogu.

Rahvus ja klass.

Kogu inimkonda võib gruppidesse jagada õige mitme tunnuse järgi: rahvus, usk, riikkondsus, elukutse, klass, maailmavaade jne. Üks ja sama inimene võib takistamatult ja ilma mingi vastoluta kuuluda mitmesse säärasesse ühiskondlikku gruppi üheaegselt. Jagamise alus on ju igal grupil erisugune. Klassikuuluvuse määrab inimese seisukoht produktiooniprotsessis, olla kas produktioonivahendite omanik — kapitalist või tööjõu müüja — tööline. Huvide vastolust klasside vahel tekib klassivõitlus. See kapitalismi alul avaldas end mõttetus masinate lõhkumises, rüüstamises tööliste poolt; kuueteistkümnendilises tööpäevas, näljapalgas, orjastamises kapitalistide poolt. Aeg-ajalt see võitlus on muutunud humaansemaks ja väljendub praegu võitluses trükisõna, häältesedelitega või halvemal juhul streigis — „pühapäevapidamises äripäeval“.

Inimene kuulub üheaegselt nii klassi kui rahvusse. Mõnikord need kaks gruppi langevad ühte, üks rahvus moodustub allarõhutud ja teine valitseva klassi nagu keskajal Eestis eestlased ja sakslased. Käsitledes meie ajalugu, olekski vast õigus kõnelda rohkem klassi- kui rahvusvõitlusest, sest klassikuuluvus oli määravam. Ega muidu talupoeg-eestlane saanud opaniks, klassi muutmiseks vahetanud ka eesti rahvuse saksa vastu.

Kindlasti pole klassivastolud, klassidesse jagunemine iseendast positiivne nähe ei rahvusele ega kogu inimkonnale. Nõrgemad, valitsetavad klassid majanduslikult allasurutuna on peaaegu täiesti välja suletud rahvuse kultuurivaradest. Seega tal on side rahvusega nõrk ja selle klassi olemasolu aitab kaasa rahvuse lagunemisele ja kultuuri nõrgenemisele. Rahvus baseerub aga just kultuuri ühtlusel. Oleks eesti rahvas keskajal moodustanud ühtlast vabast põllumeeste klassi — oleks vastupanu võõra rahvuse pealetungile olnud kergem.

Ainukese reaalse võimaluse klasside kaotamiseks pakub sotsialistlikult organiseeritud ühiskond, mis produktioonivahendite ühiskonnastades kaotab klassidesse jagunemise põhjuse. Sotsialismile aga ei jõuta palju jutlustamisega, mis haarab ainult väheseid hulki, vaid klassivõitlusega. Klassivõitlus on juhitud ka olevikule: nõuda lühemat tööaega, paremat palka, maksuta avalikku sunduslikku ühtluskooli ja kõike muud, mis võimaldab töölikonnal ka osavõtu kultuurist ja sel kombel tihendada sidet rahvusega.

Kuna töölikklassil puudub võimalus õppida võõrkeeli ja reisida välismaile, siis ta huvi on eestkätt sihitud emakeele ja emakeelsete koolide, kirjanduse arendamisele ja kodumaisele matkamisele.

Töölikklass võtab klassivõitlusega rahvuse kultuurivarad osalt kodanlusest üle, täiendab neid ja loob uusi vastavalt oma klassihuvidele ja ellusuhtumistele. Nii sulab töölikklass klassivõitlusega rahvusse. Rahvuse kultuurivaradest osasaamine ja rahvusesse kuulumine ei lahenda aga kaugeltki veel mitte tööliikumise ülesandeid, kuni püsivad klassivahed.

Kumb on rahvusele, rahvuskultuurile kasulik, kas klassidesse jagunev kapitalistlik või sotsialistlik klassivaba tulundussüsteem? Sotsialistliku liikumisega, mis püüab kaotada klassid, ühinevad kannatavate klassidega ka inimesed, kelle klassihuvid otseselt sotsialismi ei nõua, küll aga on neil soov vabaneda klassivahedest ja ebaratsionaalsest kapitalismist. Klassivõitlusega tekkinud Vene veebruarirevolutsioon vabastas ka rahvused.

Seega kõigil rahvuse liikmetel on teatavad ühised huvid oma rahvuskultuuri arendamiseks niivõrd, kui võrd see on ühine rahvuse kõigile klassidele, kogu rahvusele. Kus aga rahvuse klassidel on lahkuminevad huvid, seal üks klass võib omada ühiseid huve teise rahvuse vastava klassiga, kuna oma rahvusest vastasklassiga ollakse vaenujalal.

RAHVUSPOLITIKA.

Kui rahvus kujutab endast muutuvat ajaloolist üksust, siis pole mingit alust rahvust selle igas üksikus omaduses antud momendis kuulutada absoluutseks väärtuseks. Samuti mõista rahvusväärtusi ja selle muudatusi sellejärgi, kuivõrd nad vastavad rahvuse endisele karakterile, endistele, rahvusväärtustele.

Rahvuslike väärtuste kriitika võib olla konservatiivne — hindamise aluseks võetakse rahvuse iseloom minevikus. Iga vana rahvusliku kombe mahajätmises ja uue vastuvõtuks nähakse hädaohtu rahvusele. Kriitika võib aga olla ka ratsionalistlik - evolutsiooniline, mis hindab igat rahvuse omadust kas negatiivselt või positiivselt. Leitakse rahvusiseloosus, kultuuris mõni negatiivne joon, siis määratakse see kadumisele, või positiivne — arendatakse veel paremaks. Konservatiivse hinnangu järgi on pastlakultuur, taara usk, vana rahvakunst, orjahingeelu, eesti rahvuslik omapära ja ainult seepärast tuleb neid säilitada. Evolutsiooniline rahvuspolitiika, mis seab rahvusiseloosum ja kultuuri tahtlikule ja kavakindlale arendamisele paremuse suunas, mää-

SELL Keskbüroo istang 11. detsembril 1932, Tartus.



Istuvad (vasakult): E. Veidenbaum (Eesti — Üliõpilaslehe peatoimetaja). P. Minkevicius (Leedu — Välistoimkonna juhataja). Mag. Lauri Aho (Soome — SELL president ja Soome Üliõpilaskondade Liidu esimees). H. Paalman (Eesti — Välistoimkonna ja SELL Keskbüroo juhataja). O. Riteris (Läti — Välistoimkonna juhataja).

Seisavad (vasakult): B. Albats (Läti — Välistoimkonna sekretär). A. Kangro (Eesti). V. Civinskask (Leedu — Üliõpilaskonna sekretär). A. Sovijärvi (Soome). M. Olesk (Eesti — Välistoimkonna reisudeseekretär). R. Tasso (Eesti — Üliõpilaskonna esimees).

rab need, niivõrra kui nad on nüüdisele rahvusele mittevastavad või kasutatud, kadumisele. On rahvus seni

arenenud, siis pole põhjust arvata, et just nüüd peaks areng jääma seisma.

Üliõpilane kartseriluules.

Terves Euroopas, võib-olla isegi teistes maailmajagudes, kus üliõpilast karistati mitte politsei võimu, vaid ülikooli kohtu kaudu kartserisse panekuga, on tekkinud selle asutise senale, laele ja põrandale üliõpilaselu mälestisi. See on kartserikunst ja kartseriluule. Tartu ülikoolis leidub 6—7 ruumi, kus on alal hoidunud veel sellist kunsti ja luulet. Ainult ühe ruumi 2—3 seinat ja ½ lage on kopeeritud 1930.—1931. a. rahvaluule proseminari töö arvel üliõp. Ed. Bakis'e poolt: kokku 77 numbrit. (Hiljem on sellele saadud lisaks veel 1 nr.) Muu osa ülikooli kartserist ootab veel kopeerimist.

Olgu tähendatud, et kartseriluule kopeerimine ei ole kerge. Osa tekste on kustunud. Daatumid ja muud andmed on puudulikud, või ei eksisteeri neid üldse. Sageli on kirjutatud pliiatsiga peenelt krobedale

lubbajainale, mille reprodutseerimiseks on tarvis enne avastada igat kirjatahte.

Kartseri kunstist on meil tehtud umbes tosin ülevõtteid.

Mitmed päevapildid on aga võrdlemisi halvad, alavalgustatud jne. Oleks seepärast tarvis kas ülikooli või üliõpilaskonna algatusel mõnel korralikul päevapiltnikul lasta fotograferida kõik seinad ja laed, kus leidub joonistusi või maale.

On tõstetud huvitav küsimus, kust said üliõpilased kartseris olles maalimiseks värve. Nagu ülikooli portjee jutustab, olla värvid „sõprade“ kaudu pika niidiga õhtu hämaruses kartserisse transporteeritud.

Kartseriluules kajastub kogu tolleaegse üliõpilase maailmavaade. Kõige tähtsamaks teguriks oli üliõpilase eraelus: vein, naine ja laul. On huvitav, et nende kohta oli mitu

seisukohta juba tolleaegsel üliõpilasperel. Pooldajad ütlesid (näited on sõnasõnalised ja üliõpilasest luigemale vist ei tarvitse lisada tõlget):

Wer nicht liebt Wein, Weiß und
Gefang,
Der bleibt ein Narr (f) ein
Lebenslang:
Dum Liebe Weiber, Wein &
Sang!

Keegi teise maailmavaate pooldaja on lisanud selle laulu lõppu oma märkuse:

Doch wer liebt Wein, Weiß und
Gefang,
Der lebt zwar gut, doch nicht
fehr lang!

Kõige kurja juur oli tudengi seisukohast tütarlaps! Sellepärast tuli hoiduda tütarlastest:

... *Beatus ille, qui procul neptis!*
Lõbusal üliõpilasel oli alaliselt „igaveseks tudengiks“ jäämise äh-

Kui kõik rahvused hakkavad end arendama oma ideaalse rahvuskuju poole, kas siis kõik rahvused ei sula üheks, kuna on võimalik ju konstrueerida ühist rahvuse ideaalkuju. Siin peab aga andestama seda, et uut on võimalik ehitada ainult vanale, sootuks uut suuna arengule ei saa anda. On ka lõpuks küsitav, kas näiteks lõunamaise või põhjamaise rahva tüüp on parem. Elutingimused erinevad jne.

Kuna rahvuse liikmeskond maailmavaatelisel pole tervik, siis pole rahvuse ideaalkujugi kõigil sarnane. Tööliskond näiteks ei taha teadagi orjalikkusest, taara usust või kapitalistlikust meelsusest. Ja seni kui teatud omadus pole tervel rahvusel, ei või rääkida sellest kui rahvuslikust. Rahvusriided, kunst ja rahvaluule kuuluvad sellele eesti rahvusele, kes elas tuhande aasta eest, aga mitte käesolevale.

Pole midagi halba ka selles, kui rahvus võtab osa kultuurvarasid teiselt, heites oma senised; peaasi, et uued on paremad. Miks mitte teha laenu Soomest, Euroopast, kui need sobivad senisega ja sulavad orgaaniliselt endisega ühte. Jaapani rah-

vus tõusis esirinda just kultuurilainuga Euroopast. Maailma suurvaimudki pole kunagi seisnud ainult oma rahvuskultuuri mõju all, vaid on osanud hüljata sellest negatiivseid elemente ja teistelt võtnud positiivseid.

Rahvuste tegelik vahekorra lahendamise rahvuste enesemääramisprintsiibil sünnib kergemalt rahvuste territoriaalsel alusel, s. o. teatud territooriumil valitseb teatud rahvus. Sel alusel on tekkinud rahvusriigid, ja meie venekeelsed vallad. Elavad rahvused üksteisega segamini, siis on ülekohtune anda ühele rahvusele ülevõim. Meie eeskujulik ja liberaalne vähemusrahvuste kultuuriautonoomia seadus teostab personaliteed printsiibi, s. o. üle kogu vabariigi elavatel vähemusrahvuse liikmetel on õigus kultuurilisele omavalitsusele.

On sellise korraldusega antud kultuuriline enesemääramine, siis otsustab elu ise juba, milline rahvus on eluvõimeline. Väikerahvuski neis soodsates tingimustes võib omada kõrge ja intensiivse kultuuri.

Rääkimata sotsialistlikust liikumisest, mis on toetanud alati rahvuste enesemääramise õigust, on isegi Nõukogude Venes praegu rahvusprob-

leem lahendatud paremini kui tsaristlikus Venes. Kultuurilise taseme tõstmiseks ja propagandaks paljudere rahvustele loodi lisaks rahvusliku omavalitsusele esmakordselt emakeelne kirjandus.

INTERNATSIONALISM.

Vahenditult kogu inimkonnale töötavad praegu ainult Rahvasteliidu ja muude rahvusvaheliste liitude juhid. Kõik teised saavad kogu inimkonnale kasu sellega, et muudavad paremaks oma perekonna, linna, rahvuse, riigi. Internatsionalismi mõiste ei seisa ju selles, et eestlane peaks pühendama oma elu neegrisuha-rude huvidele. Internatsionalismi võimaldab asjaolu, et kõigil rahvustel maailmas on suur hulk ühiseid iseloomujooni, huve. Mingit vastolu kahe kõrvutiasuva rahvuse vahel teoreetiliselt ei saa üldse olla. Kui ühe rahvuse kultuur ja iseloom erinevad teisest, egas see aja rahvaid sõdima. Kultuurirahvus metsrahvuste seas häviv. Eriti tööliskond on vahetult just huvitatud, et teise rahvuse tööliskond omab ka samad või veel paremad kultuurilised ja tulunduslikud tingimused, kui tal omal on. Töö tehakse ju seal, kus see odavam.

vardav võimalus silmis, mis peegeldus samast maailmavaatest:

Wer wacker zecht u lustig fängt,
Wie zum Wiltstier Herunterfinkt.

Üliõpilase maailmavaate seisukohalt omas laul võrdlemisi vähese tähtsuse. Palju tähtsam oli vein ja naine, kuna tuli olla kokkuhoidlik. Seda kirjeldatakse laulus järgmiselt:

Wein und Mädchen sind ein Segen
Nota bene! Wohlgepaart!
Und der Pfennig schafft Vermögen

W! Wenn man spaart!
Drum Liebe immer treu
W! Diese drei!!!

Maailmavaatelistele põhimõtete kõrval leidub kartseriluufoles rohkesti romantikat:

La vie est une amie!... jne.

Elu on armastus! Seda tuli mälestuseks kratsida kõvale kartseriseinale kõige primitiivsemate abinõudega:

Mädchen laß mich einmal greifen
... deine Meine Hand
Sonst zerstoß ich mir der Steifen
Schädel an der harten Wand! jne.
Seinale kaevati „südame lõhke-

mist“ järgmiselt:
Wand o Wand dir will ich klagen
Was mein armes Herz spricht:
Machtigallen dürfen schlafen,
Aber Dörptsche 33 nicht!

Mõned luuletised kujutasid kustumatut igatsust ja põnevust, et ainult näha „Teda“:

Und soll ich mit nichts als kalten
Bliden nur zufrieden sein!
Dringt dann durch die engen
Falten

Deines Herzens Niemand ein?
O, wie gern wollt ich versprechen
Mir mein Blut dich zu besitzen,
Doch umsonst entblöß ich hier
Meinen großen -- Schmerz vor Dir!

Hünni tüdrukule pühendab keegi tugeng vene keeles (muidugi kirjandusest õpitud laul):

Когда бь я былъ царемъ всему
земному миру
Волшебница, тогда въ повергь п(е)-
редь тобой
Все, все что власть даетъ народному
кумиру
Державу, скиптеръ, тронь, корону
и порфиру
За взорь, за взглядъ единый твой!

И если бь богомъ былъ се-
леньями святыми
Клянусь я отдалъ бы прохладу рай-
скихъ струй
И ангеловъ съ ихъ пьсьнями
живыми
Гармонию мировъ и власть свою
надъ ними
За твой единый поцблуй!

Hünni kõrval leidub selle vastu väga kompromiteerivaid märkusi:

Schönste Anna-Dorothé.

Glaubst Du, daß Du schönst bist
Als die Kuh ums Arschloch ist
Am Geficht.

Iga rahvuse olemasolekuks on vajalik riiklik ja majanduslik baas. Pole aga mingit häda rahvusele, rahvuskultuurile, kui rahvusele pole iseseisvat, sõltumatut riiki ja majandust. Põhjused, mis kujundavad tulundusliku terviku on teistlaadsed kui need, mis kujundavad rahvuse. Modern tulundus nõuab odavaks tootmiseks suurt tollipiirideta ilmaturgu. Neil aladel, kus pole rahvuste vahel erinevusi ega erihuviseid, võib anda kõigile rahvustele ühiselt seadusi, jättes rahvuslikule omavalitsusele enesemääramise rahvuslikult erinevate elualade reguleerimiseks. Eriti väike-rahvused kannatavad kõige enam tulundusliku isoleerimise all ja kulutavad suuri summe riigiaparaadile — eriseadusandlus ja valitsusaparaat kõigi elualade reguleerimiseks, kaitseväge, piirivalve, tolliaparaat jne. See takistab otseselt nende kultuurilist arengut.

Tõsi — näiks nagu valitseks praegu rahvuste vahel paratamatud vastolud, mis kõige reljeefsemalt väljenduvad sõdades. Sõjad aga ei teki rahvuslikest erinevustest, vaid riikide kapitalismide huvide kokkupõrkest. Ühe rahvuse töөлiskonnal pole

mingit põhjust teise rahvusega sõdida. Kui töölised võtavad sõjast osa, siis sunnitud kapitalistliku riigi poolt. Kui üks rahvus tahab elada võimupoliitikaga teise kulul, siis muidugi pole see ühendatav internatsionalistliku poliitikaga. Õige harva tuleb sõda ette, mille algamisest on huvitatud kogu rahvas tervikuna. Neid nimetatakse vabadussõdadeks ja nende eesmärgiks on vabanemine võõra rahvuse võimu alt, kes on ühtlasi ka rõhujaks klassiks. Kapitalismi kõrvaldamisega sotsialism kõrvaldab ka sõdade tekkimise põhjused ja annab rahvustele vabad arengu võimalused. Internatsionalistliku rahvuspoliitikaga kaovad rahvaste rõhumised ja vabadussõjad.

Kui jätame kõrvale internatsionaalse, sotsialistlikult korraldatud tulundussüsteemi puudumise, siis ei ole praegu mingit muud välist takistust meie rahvuskultuurilisele arengule. Praegu ei rõhu meid ükski rahvus enam.

Seepärast pole meil mingit alust rääkida rahvuslikust pealetungist. Kui meie vähemusrahvused sulavad meisse, siis loomulikult, nagu näiteks rootslased. Ei tee nad seda, siis

pole selles erilist hädaohtu meie rahvusele. Egas me end nii nõrga tunne olevat, et kardaksime enda hukukmist oma vähemusrahvuste organiseerimisega kas või mõneliikmelise „eraakadeemia“ sildi all. Meid ootab hoopis positiivsem ülesanne: tõsta eesti rahvuse kultuur euroopalikule tasemele. See töö pole võimalik ei ilukõnedega rahvuslusest, oma klassihuvide kuulutamise ega rahvuslikuks ega rahvusluse nimel sotsialistliku töölisliikumise materdamisega, mis on alati olnud võitlusele rahvuse enamuse huvide eest. Töötavate kihtide kultuurist osavõtmisele viib klassivõitlus kapitalistlikus ühiskonnas, kui paratamatu abinõu.

Sotsialistliku rahvuspoliitika ülesandeks on luua klassivaba kõrge kultuuriga rahvus. Sellele sihile ei jõua oma rahvuse piirita ülistamisega, teiste rahvuste rõhumisega ega rahvuste erinevuste niveleerimisega. Sotsialistlik rahvuspoliitika leiab rahvuste vahel, peale erinevuste, mis kunagi ei juhi teiste rahvuste vastu võitlusele, määratu hulga ühiseid huve, ühiseid ülesandeid, mida kõik rahvused võivad teostada koos.

Paul Vihalem.

Kõige enam leidub selles luules märkusi üliõpilase vabaduse ja kartseri kohta.

Nii näiteks:

Qui donne la liberté

... *Ce n'est pas vrai, mes amis!*

Kõige enam vabadust oli üliõpilasel kartseris:

Ein freies Leben führt man hier!

Õige üliõpilane oli see, kes oli sattunud kartserisse:

Wer niemals noch im Carcer saß,

Der ist kein braver Bursch!

Kartseris olija kohta mainiti:

Im Carcer gewesen

überall gewesen.

Leidub rohkesti märkmeid, mis sisaldavad vastuoksa vaenu ja viha kartseri vastu:

Pereat Carcer!

Huvitavaid andmeid leidub selles „luules“, mil põhjusel üliõpilasi kartserisse kinni pandi. Esitagu neid juhtumeid siin näited ise:

Ich habe maltrahiert

Den Judenjüngling Mann!

Der hat mich denunziert

Sechs Tage ich befan.

Kaasvõitlejate maltreeterimise kõrval puutus üliõpilasele ette kõige enam kaks suurust: uksehoidja ja politsei! Nii näiteks kõneldakse uksehoidjast kui kartseris istumise põhjustajast:

Weil ich geprügelt

Den Portier im Bordel

hat man mich gesperrt

In dieses Hotel.

Teise käekirjaga on kirjutatud taas:

Wir aber sitzen in diesem Logie,

Weil wir geprügelt nur den

Portier von Bellevue.

Politseiga kokkupõrked olid sageli kartserisse sattumise põhjuseks: *Weil ich die Polizei zum Besten gehalten.*

hat man mich 6 Tage hier festgehalten

Teine lugu näit. Kvissentaalist:

Ein todes Schwein hab ich gemacht

Von Quistenthal zur Polizei.

Doch danach wurde nicht gefragt,

Was die Idee wohl dabei sei

Ich hielt es für gestrichen Gut.

Üliõpilase üleolek ja sõim oli põhjuseks, mis mitmeid kartserini viis. Nii näiteks kirjeldatakse ühes laulus järgmiselt:

Ein Fiel der Gerechtigkeit

Er nennet Ma...

Am 20-ten August

Zur Hauptwach schleppte mich

Ich sagt ihm Lummel ins Gesicht

Er meint, er sei es nicht.

Darauf kam die Sache vor's Gericht

Man sperrte mich hier ein

Und 14. Tage muß ich hier (sein)

Dasselbe ich doch mein!

Und läst ich ein Jahr in diesem Loch

Ein Lummel bleibt er doch!

Oli terve hulk üliõpilase üleannetusi ja nalju, mille tõttu tuli kartseri (järg 294 lk.)



STIEGLITZI KUNSTIKOOLI
EESTI ÕPILASED 1904.

R. PARISE MONOGRAAFIASI
„KONRAD MÄGI“

Kahe akadeemilise kodaniku kultuurtöö.

Rud. Paris: Konrad Mägi. Ed. Roos'i kirjastus. Tartus, 1932. 284 foolio-lk.
Hind 15 krooni. Kaas R. Paris'elt; korrektorid Ed. Roos ja M. Lubi.

On meelikas sedastada, et meie noored teadlased hoolimata kõigist argiraskusist anduvad üllaile ülesandele ja sooritavad neid suure innuga ning andumusega. Nõnda on ilmunud noorema akadeemilise generatsiooni töövõiljana mõnedki väärtuslikud oopused, millest võib tunda tõsist produktiooni rõõmu.

Rud. Paris'e monograafia *Konrad Mägi* on meie ahtliku kirjandusturu nägusamaid ning tüsedamaid tooteid. Autor on otse mesilasliku usinusega kogunud uurimusobjektisse puutuvat ainet: laialikandunud kirjavahetust, artikleid, arhivaale, mälestusi, teoseid jne. Veel enam: on antud põhjalik ülevaade sotsiaalsest ja kultuurilisest taustast, millele on projekteeritud kunstniku karm elusaatus. Kõik selle mitmekesise materjali kogumine, karastamine, ebaolulise elimineerimine, teose reprodutseerimine jne. on nõudnud autorilt palju pingutusrohket tööd, mille vilja rõõmust osasaamist tahavad tunnistada käesolevad read.

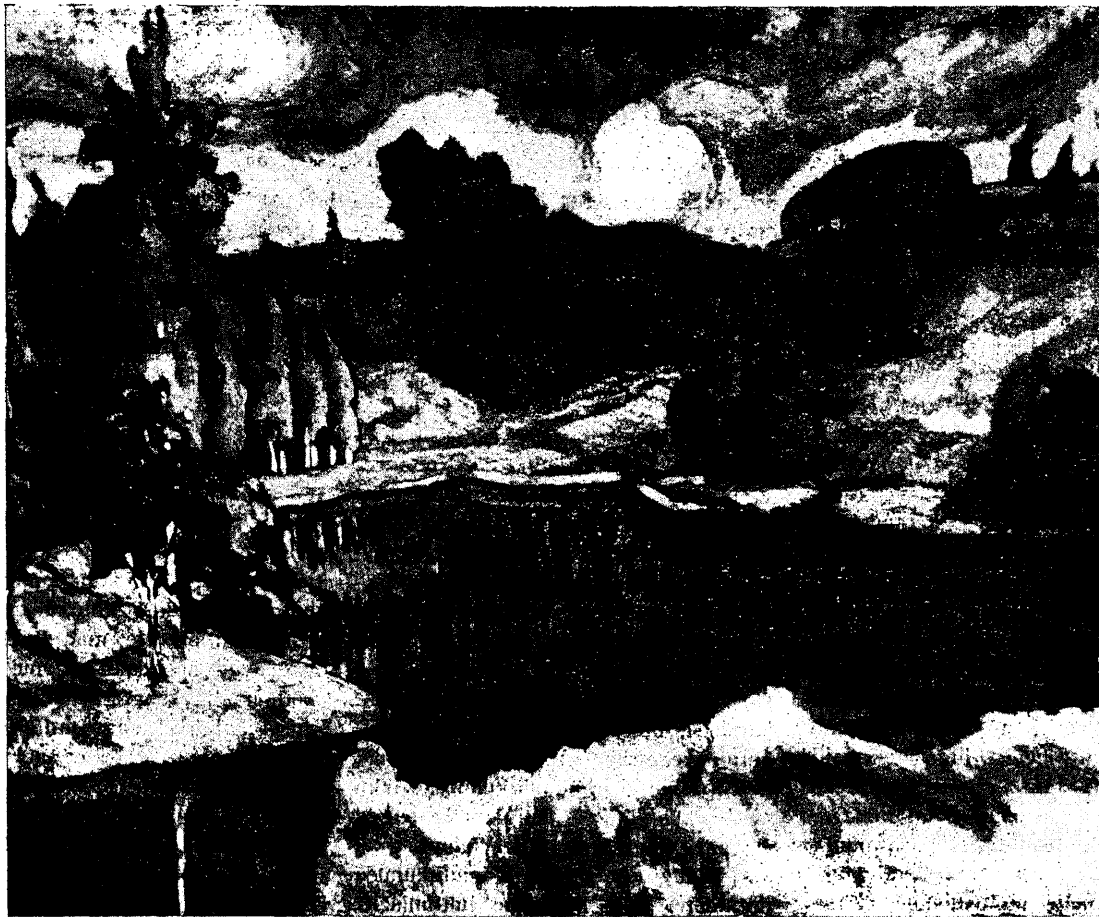
Konrad Mäe kunstniku-teenkond on progressiivselt gradatsiooniline nagu tähe tõus kiirtpunkti. Seepärast on õigustatud autori kompositsiooniline alus: elukäigu-loomingu paralleelne käsitus olulisemate ajajärgude kaupa. Mäe elukäik ja loominki sõltub suurel määral elukoha olundite põhiilmest, et autor võib õigusega kinnitada:

„Mäe loomingu on näide omapärase kunstitoodangu tekkimisest ja arengust, ta elukäik on päättikk meie rahva saatusest. On vähe juhtumeid, kus elu oma mitmekesisusega ja kunst oma probleemideküllusega põimuvad säärase tihedusega ühe inimese elusaatusse, nagu seda näeme Konrad Mäe juures“ (lk. 256).

Tsiteeritust nähtub, miks autor eriti teose esimeses pooles tarvitab nõnda palju kultuuriloolist materjali, et ähvardab peita uuritava isiku kultuurilooliste vaateväljade taha. Aga ometi — just neist põhjalikest mineviku olusuhete selgitlustist paistab, missu-

guseid meetodeid pidi kasutama meie vanem haritlaspõlv, et kohen-dada midagi eesti kultuuri alusmüüri taolist. Ning kõige selle kõrval, pigemini selle keskel Rud. Paris'e monograafia näitab, missuguseid kõrvalradu meie maa pärisrahva andekadki pojad pidid sammuma, et olukorra tõkendavaist kõitmeist jõuda välja eneseteostamise teelahkmeile. Suure sisejõuga isendid murdsid läbi olundite kiuste ning näitasid maailmale oma oleluse suurt tarmu. Need on teenäitajad Ilumägedele. Üheks neist on olnud kahtlemata Konrad Mägi.

Suurte vaimusangarite, kunstikan-gelaste — kõikide nende, kes on andnud maailmale nõnda palju hääd ning ilusat, kõikide nende elutee on tavaliselt ikka kannatuste tee, on ki-beduste, puuduste tee. Vähe maitsta, on antud oma loova töö vilja neile, kes rahutult ning ennasturjavalt põle- vad loomistules eneseleiuust elulõpuni. Eriti vaevaküllane on väikerahva



KASARITSA MAASTIK (Õli)

R. PARISE MONOGRAAFIAST „KONRAD MÄGI“

kunstijüngri elupäev ning „kahtlemata on Mäe elusaatus olnud kibedamaid ja traagilisemaid eesti kunstnikkude hulgas, kuigi läbi häda ja kannatuse käis kogu selle sugupõlve kunstnikkude endateostuse tee“ (lk. 126/127). Laiahuvilise kunstiinimese Konrad Mäe elukäik ja kunstiline eneseteostus dokumenteerib Rud. Paris'e monograafia kaudu, milline suur palgehigiline argipäev on elule kõrgeid lisaväärtusi tootvate töömeeste elu. Saadjärve ajastu toodangu iseloomustamisel autor väidab: ... „Mägi on jõudnud omas loovas tegevuses isikupärase stiilini vaid pideva tööga. Nii tehnilised kui kunstilised stiiljooned on tekkinud järjekult neist mõtetest, millele viib liikuva intuitsiooni pidev tegevus. Uute tehniliste võtete ja kunstiliste mõtete alglähteks on järjekult ta oma kunstialaline aktiiviteet“ (lk. 233).

Seda aktiiviteeti, seda omaalgatuslikku töötamisviisi, loominguilise tegevuse isikupära on andekas kunsti-

pedagoog istutanud ka oma õpilassisse. Loeme kasvõi tema paradoksaalset, kuid julgustavat ning ergutavat juhtmõtet monograafia 177. lk.:

„Maalige rahulikult edasi. Sellest tööst võib tulla hääd, sest kindlasti ei meeldi see eesti rahvale“.

Rud. Paris'e meisterliku esikteose soravas sõnastuses kehastub Konrad Mäe isik oma tegevustandriga kujukalt lugeja ette. See üksikuurimus on kaunis jäädvustis kunstnikust, kes rühkis välja olundite udust, tõusis kõrgele avarusteni, tungis õhuliste, värvipõnevate kunstivisioonide valdkonda ja haritipul — kadus. Täht kustus, ent valgus jäi. Ning seda suurt kunstivalgust aitab säilitada osundatav monograafia. Seda hõõguvat, kirkast Konrad Mäe värvituld aitab ajast aegadesse hoida Rud. Paris'e esikoopus. See on meie sajandi esimese veerandi suure värvimeistri mälestuse parim pühitsus.

Autori töösusinuse ning -hoole kõrval väärrib erilist hinnet kirjastaja Ed.

Roos'i metseenlik ind selle tüpograafilise suursaavutise olmistamisel. Kirjastaja ning stiililisis küsimusis autorile kaasatöötaja ei ole oma raamatutoimetamise innustuses tundnud ega tunnustanud mingisuguseid kitsendusi tekstilise ulatuse ega pildimaterjali rohkuse suhtes, nagu autor tänumeelselt eessõnas kinditab. Trükitehniliselt ning pildistikult pälvib teos iluharuldise apositsiooni. Kõik pildistised (85 pildistist, reproduktsiooni) on geneetilis-kompositsiooniliselt sisundiga seotud. Pildistiku korraldamine, värvreproduktsioonide täpsustamine originaalidega on nõudnud autori teravat pilku ning püsivust ja võibolla kirjastajagi suurt kärsimust. Igatahes: ainult ohvrimeelne kirjastus võib saata turule sääraseid trükkkunstisuurtooteid, mille avamine juba toob rõõmu.

Rud. Paris'e monograafia KONRAD MÄGI on sisukas raamat, häär raamat, elegantne raamat.

A. Vaigla,

Põllumajandustegelaste osa hõimutöös ja selle suunitlemisel.

Agr. Joosep Nõu.

(Kõne Akadeemilises Hõimuklubis 6. XII. 32. a. Soome Vabariigi aastapäeva aktusel.)

Eesti talupojad, Eesti põllumeeste pere ja mitmekülgse põllumajandusliku tegeluse arvukas konsulteerijate kogu oma teadliku olelu ärkamise algupäevist alates, eriti esirinnas sammujate osas, on olnud äratundmisel, et suurema edukuse saavutamiseks oma töös kutsealal ei ole küllalt ainult esiisade kogemuste kasutamisest ja kohapealsest õpingust, vaid et on vaja tähelepanuga jälgida ka seda tööd, neid katsetamisi ja uurimisi, mis toime tulevad väljaspool kodumaa kitsaid piire. Ja tundub loomulikuna, et sellejuures pilgud nagu endastmõistetavalt pöörduvad kõrgekultuuriliste põhjamaade poole, kuna ida- ja läänekultuuri mõjustused, eriti põllumajanduslikul alal, osaltki meie oludes osutusid ebasobivateks ja vastuvõtmatuteks ning vaatamata nende mõjustuste pealetükkivale tendentsile, vaatamata samuti poliitilise olukorra soodustustele, küla neile mõjustustele näitas tõrkumist ja vastupanu. Ja on loomulik samuti, et need pilgud esmajärjekorras põhjamaadest sattusid just meie põhjahõimude kodumaa poole.

kuigi Soome sel ajal vormiliselt samuti nagu meiegi kodumaa, ehkki lõdvemalt, oli seotud naaberriiigiga idas, siis sisuliselt ometi kuulus õigusliku pretensiooniga põhjamaade kultuuriregiooni.

Missugusel määral Eesti põllumajanduslik areng on olnud mõjustatud kokkupuudetest teiste põhjariikidega, eriti Taaniga ja Rootsiaga, ei ole minu ülesandeks praegu puudutada, kahtlemata siin on olnud õige tunduvald mõjustusi. Kokkupuuted Soomega aga juba enne iseseisvuse aega on meile annud peale ulatusliku mõju põllumajanduse mitmete eriharude kujunemisel veel suure osa kodumaa hõimustõrjuse kaadrist, hõimutöö kaardiväest. Hõimutöö reamehed — veteranid nimelt, kes praegugi hõimuliikumises ikka veel sekka löövad, kuigi seda sageli ei märgatagi, sest need inimesed ei ole kunagi tunginud hõimuliikumise tippudele, selle liikumise juhtimisele. Vastupidi, nad on läinud oma mõtetega rahvamassidesse, viies sinna hõimustõrjuse, hõimude tundmist, istutades seda rahvasüdamesse —

sinna, kuhu me kõik seda mõtet istutada tahame ja kust see mõte ürgeliselt pärit.

Kui arvukas on see hõimustõrjuse reameeste kogu — näitab see, et veel praegu on tegutsemas õpetajatena, instruktoritena, valitsejatena jne. üle saja inimese — mehi ja naisi, kes juba enne iseseisvuse aega Soomes kas täielikult või osaliselt saanud põllumajandusliku kutsehariduse (Mustjalas j. m.). Neid hõimustõrjete imbutatud tegelasi kohtame väga sageli, nad on üle maa laiali ja võimaldavad sagedasti soome külaliste kodumaal ekskurseerimisel ja viibimisel kohtadel saavutada erilist impulssi, hoogu ja soojust, mida ei oska oodatagi.

Ka palju tegelikke põllumehi on käinud Soomes oma kogemusi hankimas. Igakord ei ole hõimustõrjete rakendus kodus küll annud õilsaid tulemusi, kuid pahandust ega tunnete jahenemist ei ole sellestki tekkinud. Nii üks Abja kandis väga tuntud

ris istuda. Üks sagedam number oli tänavalaternate kustutamine:

Gepakt beim verlöfchen (ei)ner
Strassenlaterne
Man er auf fünf Tage ins dunkle
Loch.
Ich stüzte ihn nur, trotzdem
wenn auch gerne
Belam ich den Carcer auf 3. Tage
doch.

Hoopis kõvema karistuse on saanud keegi teine üliõpilane tänava-lampide kustutamise eest. Pikast kaebelaulust nagu „viimasest häda-keelast“, kus süüdistatakse elusaa-tust, metsikut võimu ja ülikooli kohut, toodagu ainult paar värssi:

... Behn Tage soll er fitzen
10. Nächte bei Wasser und Brot
Auf hartem Lager schlützen.
O weh die große Not!
Was hat er denn verbrochen,

Del, Schreckliches vollführt,
Dass hier so schwere ...
An ihm die Schandtät wird?
Nimm, o Bursch, erstaune
U(nd) flieh davon mit Graus.
In angeheiteter Laune
Paar Lampen lösch' er aus.
Ka armastus oli mõnikord kartseri sattumise põhjusi:
Wegen freier Liebe auf 5. Tage
Carcer.

Kartserisse sattuvale üliõpilasel oli igav olla. Erilõbu ja ajaviide oli üliõpilasil kartseris viibinuid liigitada nimesarnasuse järele:

Pro Anno 86 zwei
Erschien das Personal für's neu
Wortin von parfinierten Namen
Der Träger kamen viel zusammen
Ersiens präsentiert sich schon
So mancher „mann“, so mancher
„fohn“:

Udel Hirschfohn, Chronfohn,
Natan, Wulfffohn, Letwinfohn,
Naron, Simson, Marcusfohn,
Fehl nur, schade, Abramsfohn
Zum Ersatz ist Jantelfohn.

Teine õige pikk laul rühmitab kartseris istunud üliõpilasi -witz, -itz, -han, -lan, -blum jne. nime-lõppude järele:

Ferner sind voll „witz“ und „itz“
Diese: Jusuf Bertowitz,
Ripshütz, Restowitz, Marlowitz
Und Ezechiel Surewitz,
Fertig ist der (S)ubergwitz,
Schau, da fällt mir Rippmano-
witz,
Grad noch ein u(nd) Salmano-
witz ect.

Meeleolu, mille kartser üldiselt üliõpilasse jättis, ei kõnele midagi head:

Geniesst den Reiz des Lebens

edumeelne põllumees oli Soomest tulles oma põllud kraavitanud nii, et iga 10—15 m vahelaie järgi uus kraav, nagu ta seda hõimumaal näinud. Lõpuks osutus see kraavivai- mustus siiski üleauruseks meie oludes ja naabrite heasoovliku naeru saatel kündis ta need kraavid jälle kinni. Hõimukogemuste rakendus ei olnud sedapuhku edukas. Kuid see on erandiline liigse vaimustuse juht — väga palju põhjahõimude võtteid kut- sealal on siiski meile eduga teed leidnud.

Ka Eesti naised, eriti maanai- sed, kodukultuuri alades- se süvenemisel on saanud erilist hoogu Soomest, kuna neid sealseis kodumajanduskooles on õppinud mitukümmend. Ja nende soomelise orientatsiooniga naistege- laste mõjul, kelledest mitmed püsinud kauemat aega maanaiste liikumise ja kodumajanduse alade korrasta- mise eesotsas, on tekkinud Eesti ko- dudes eriti vastuvõtlik pind hõimu- sõpruse mõtetele.

See hõimukaader tekkis siis, kui häda meid kodust välja ajas. Kuid ka nüüd rahvusliku ja riikliku iseseisvuse ajal on sellesse kaardiväkke nekruteid hoogsalt juur- de tulnud: huvi soome põllumajan- dusliku tegeluse vastu on jätkunud

ka nüüd, mil meie edukäigus olev põllumajandus, oma mõnes osas juba põhjahõimudele võib olla eeskujuks. Igal aastal on seni viibi- nud Soomes 30—40 inimest peamiselt talupraktikal, selles arvus põllumajanduse üliõpilasi 5—10, üle selle põllutöökeskkoolide ja põllumajandusliku ala erikoolide kas- vandikud. Nii et ei ole põhjust karta teatud määral soomelise orientatsi- ooniga põllumajandustegelaste arvu kokkusulamist.

Kuid iseseisvuse päevadel ei ole enam lepitud ainult sarnase „hõimu- kaardi“ kasvatamisega, vaid on otsi- tud koostööd laiemas ula- tuses. Alates 1926. a. kuuluvad Eesti ja Soome agronoomide seltsid *Baltimaade Agronoomide Liitu*, kuhu veel kuuluvad Läti ja Leedu agro- noomide seltsid. Liit on arendanud üldist koostööd teaduslikul alal, kuid eriti ka üksteise tundmaõppimise si- his tegutsenud. Liidu kongressidel, mis üle 2-a., peetakse järjekorras eri liiduliikmete maades, on Eesti ja Soome osavõtjad alati võimalusi leid- nud iseäranis tihedaks üheteise tund- maõppimiseks ja hõimusõpruse väl- jenduseks. Eriline tähtsus on BAL-il just selle tõttu, et siin kokkupuute võimalusi on just vanemal tegelasil.

Veel tihedamat ja ehk ka intiim-

semat kontakti on püüdnud aga kätte saada agronoomiline noorpõlv, eriti just põllumajanduse üliõpilased, kel- ledel tegeliku töö ülesannete kõrval peades keerlemas osaltki ka veel ro- mantilisi etc. ideid. Ja see tihedam kontakt ongi saavutatud Akade- milise Põllumajandusliku Seltsi ja Ylioppilaiden Maataloudellinen Yhdis- tys Sampsa koostöö kaudu. Nende kahe organisatsiooni vaheline sõpruse ja tiheda läbikäimise — ju- ba pikemaajalise — vormiliseks kin- nituseks on 1930. a. sõlmitud lii- duleping osaltki ehk üliõpilas- kondade intiimkoondiste eeskujul mõ- jutusel. Kuid Sampsa ja APS-i va- helise liidulepingu allatoonitatud printsiibiks on eriti just see mõte, et inimesi viia kokku ikkagi just tege- liku elu ülesannete juures. Ei taha nende põhimõtete juures pikemalt peatuda, tähendat vaid, et kui mõ- nelt poolt on üles tõstetud mõtteid Eesti-Soome üliõpilaspäevade üm- berkorraldamiseks erialade järgi, siis meie agronoomilisel alal teotsejad oleme leidnud, et sarnased eriala- lised kokkupuutumised tingimata on tarvilikud ja nimelt eraldi. Võib olla, et ka üldi- sed üliõpilaspäevad siiski jääda võiksid, ei taha siin teiste alade eest sõna võtta, ja teeme nad ikka ka kaasa terviklikult kuni neid tarvili- kuks peetakse. Agronoomilisel eri- alal aga oleme veendele jõudnud, et päevade asemel on vaja viibida nä- dalaid hõimumaal. Et need hõimu- nädalad on teostatavad, näitab APS-i 25 liikme 2-nädalaline viibimine tä- navu suvel Soomes ja Sampsa sama arvu liikmete 2-nädalaline viibimine 1931. a. suvel Eestis. Ühtlasi oleme jõudnud veendumusele selles, et ei ole ainusobivaks hõimudefilee paigaks Põhjala Valge Linna betoon ega ka *Emajõelinna* kivitänavaid, vaid et sel- leks sobivad sama hästi Häme, Sata- kunna, Savo jne jne. ja Tartumaa, Viljandimaa, Harjumaa jne. jne. maastikud ja asulad.

Meie ei ole selleks kül- lalt rikkad, et lubada en- dale romantikat ainult lõbu pärast, oleme aga kül- lalt suutelised selleks, et lubada endale romantikat ja lõbus koostöö ja tege- liku huvimomendiga.

Man lebt ja nur einmal.

Im Carcer fitzt man vergebens
Kommt man (he)'raus; macht
man wieder Scandal.

Kartserist lahkuv üliõpilane vas- tas küsimusele, millal ta sinna uuesti tagasi tuleb, järgmiselt:

Du fragst mich wann ich wieder
lebr

Das kann ich dir verraten:
Wenn Brüdner es für nötig
hält

Zu strafen meine Thaten.

Siis umbes nii kui koolipoiss!

Õpetaja oli iga paha asja põhjuseks. Kartseriluule aines on piiratud. Selle väline vorm on kobav vemm- värss! Sageli keele poolestki vi- gane.

Kõik ülemal käsitatud kartseri- luule on peamiselt üliõpilaste välja- mõeldis kartseris kinniolemise ajal, väljaarvatud mõned kirjandusest

õpitud laulud, üksikud lausendid ja vist ka veini, naise ja laulu kohta kuuluvad ained. Need on nähtavasti varem üliõpilaste keskel levinud põhi- arvami. Siin avaldatud näited on pärit ajavahemikust 1879—1900.

Folklori seisukohast kartseriluule ei paku erilist huvi, kuna see ei ole õieti üliõpilaste eneste ega üliõpilaste kohta käiv rahvaluule, vaid nende mo- mendisünnitusi kartseris olemise ajal. Siin leidub ainult mõningaid rahva- päraseid lausendeid, nagu: „Volle Becher! Enge Löcher!“ Enam huvi peaks pakkuma kartseriluule üliõpi- laskonnale. Sellepärast ei tuleks lep- pida seni kopeeritud kartseriluule murdosaga, s. o. 78 numbriga! Kogu aines tuleks kadumamineku eest säi- litada. Üliõpilased saaksid siin omale ülesande. Lastagu kõik kartseriluule kõigilt meie ülikooli kartseri seintelt kopeerida. E. P.

Edustuse koosolek 29. nov. 1932. a. kl. 21.45.

Kohal on 26 Edustuse liiget.

Juhatab ksv. Tasso, protokolli ksv. Treumuth.

Päevakorras: 1. Protokoll. 2. Ankeedi korraldamise küsimus. 3. Üliõpilaspäevade rahaline aruanne. 4. Valimisi. 5. Läbirääkimisi.

1.

Protokoll kinnitatakse.

2.

Ksv. Tasso teatab, et ankeedi korraldamise küsimuses on jõutud niikaugemale, et tänasel koosolekul tuleb kinnitada tekst ja otsustada, kas ankeet kõigile üliõpilasile sunduslikult läbi viia.

Ksv. Jaako kannab ette ankeedi teksti. Ankeetlehed lähevad välja numbrite all. Lisaleht nimega jääb ülikooli. Läbitöötamisel saaks hulk kaasvõitlejaid tööd.

Ankeetlehe teksti kohta tehakse üksikuid vähemaid parandusettepanekuid. Tekst kinnitatakse ühel häälel.

Ksv. Tasso esitab Juhatuselt poolt ettepaneku ankeet sunduslikuks teha kõigile. See on Statistika Keskbüroo nõue ja ülikoolilt on saadud nõusolek.

Hääletamisel poolt kõik.

Ankeedi läbiviimiseks ja ülikooli Valitsusele esitamiseks antakse Juhatuselt volitused. Läbirääkimisi peetakse ankeedi läbiviimise aja suhtes. Leitakse, et semestri lõpul on ankeedi läbiviimine raskendatud, kuid see tuleks teostada enne jaanuarikuu lõppu.

3.

Soome-Eesti üliõpilaspäevade rahaline aruanne kinnitatakse ühel häälel.

Ilmus

R. RITSING

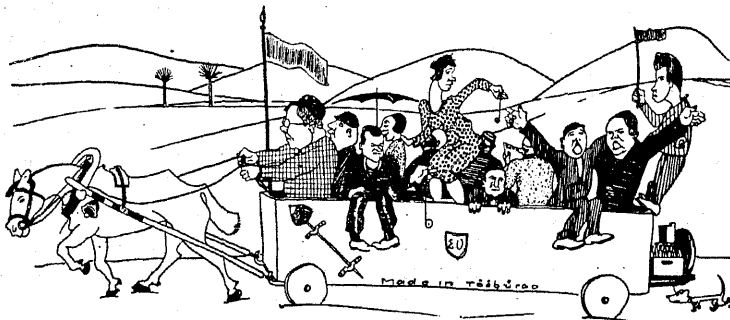
Üliõpilaslaulik nootidega I

raamat kõigile laulusõpradele 30 uue lauluviisiga

Hind 95 senti

K.-Ü. „LOODUS“ — Tartus

Soimkondi



Valistoiakond korraldab eelreisi Itaaliasse, et oleks kevadiseks reisiks praktilisi kogemusi.

4.

Ankeedi läbiviimise töö juhatajaks valitakse Juhatuselt ettepanekul ksv. V. Jaako.

Toetusnädala toimkonda valitakse: ksv. R. Tasso, A. Hint, A. Sõber, A. Kangro, H. Üksti.

Ksv. Tasso: toetusnädala peakorraldaja suhtes on küsimus lahtine. Kas Edustuse liikmeid keegi ei saaks neid kohustusi oma peale võtta?

Esitab Edustusele seisukohavõtmiseks Juhatuselt ettepaneku, arvestades pidevat tööd ja suurt jõukulu, mis toetusnädala korraldamine nõuab, määrata puhtast sissetulekust 5% peakorraldajale töötasuks.

Ksv. Jaako: protsendi määramine on otstarbekohane, kuna see töö on küllaltki palju jõudukulutav. Võiks läbi rääkida protsendi määra üle.

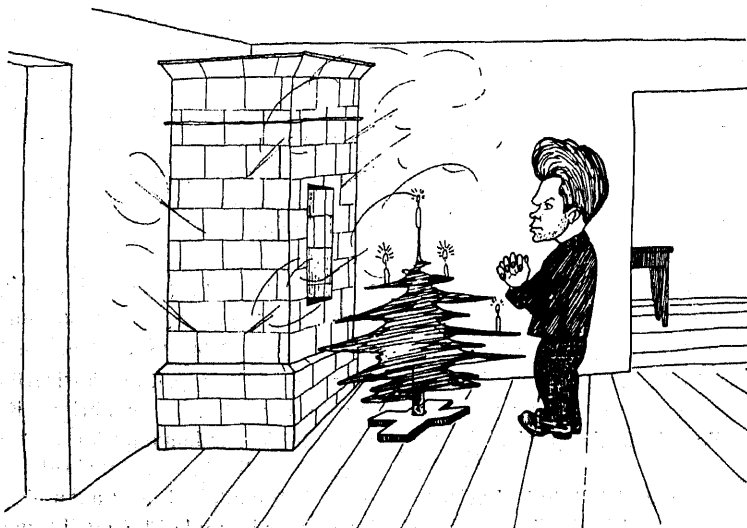
Ksv. Üksti ei poolda toetusnädala korraldajale tasu määramist.

Ei ole õige, kui meie toetussummade hankimise teeme tasuliseks. Ka äratab see umbusaldust toetajate ees. Töö võiks jagada Edustuse liikmete vahel ja saadakse sellega korda ilma tasuta.

Ksv. Pärtelpoeg: tööd jätkub toetusnädala korraldamisel loomulikult kõigile. Üks peaks aga olema organisaator ja sellele maksetagu tasu. Ei saa nõuda, et keegi oma täie tööjõu rakendaks tasuta. Õige suure töö eest väikese tasu määramine ei tohiks kusagil võõrustust tekitada. Teine asi muidugi, kui keegi vabatahtlikult tahaks oma peale võtta need kohustused.

Ksv. ksv. Sild, Reinert ja Hint ühtuvad sama seisukohaga ja näevad toetusnädalale majanduslikult tulu, kui leitakse tasuline juht, kes asja täiesti oma peale võtab.

Ksv. Sõber leiab, et toetusnädala korraldamine ei tohi olla üksikute üliõpilaste ekspluaterimise arvel. Pooldab tasu.



Majandustoiakonna juhataja teeb üliõpilasmajas igasse tuppa, kus ahi suitsu sisse ajab, jõulupuu ja palvetab, et ta jätaks suitsuajamise järele.

jõuluvaheajal.



Kehalise kasvatuse toimkond korraldab jõuluajal veel ühed sõude kursused rohkearvulise osavõtjaskonnaga, kuna jõgi veel ei ole täielikult kinni külmanud.

Ksv. Pasternak tasu ei poolda. Tuleks siis maksta tasu ka toimkonna juhatajaile ja Üliõpilaskonna esimehele. Kõigilt on nõutud tööd ja sellega on igauks pidanud arvestama.

Ksv. Pärtelpoeg: eelmine toetusnädal näitas, et juhataja töökoormatus oli küllalt suur. Kui keegi ei pea võimalikuks tasuta nii palju ohverdada, tuleb tasu määrata.

Ksv. Veidenbaum ei poolda senisest uususest eraldumist. Seni on Edustuses kõik töö tehtud tasuta ja sellest pole küsimust teatudki. Juhtimine peab jääma toimkonnale ja selle personaali võib vajaduse korral suurendada.

Ksv. Üksti rõhutab, et moraalselt ei ole õigust teha seda kohta tasuliseks. Kollektiivne ettevõtte viidagu läbi kollektiivselt.

Ksv. Ponomarev ei poolda põhimõtteliselt tasu. Vastutus jäägu toimkonnale.

Otsustatakse läbirääkimised lõpetada.

Ksv. Pasternak: oleme siin selleks, et töötada üliõpilaste huvide eest ja toetusnädal on just ettevõtte, mis vastab meie ülesannetele. See töö peab tasuta tehtama.

Ksv. Üksti teeb ettepaneku toetusnädala juhtimine jätta peatoimkonnale tasuta ja vajaduse korral tehniliste tööde jaoks kasutada abijõudu tööbüroost.

Ksv. Pärtelpoeg: Edustuses on varemgi töö eest tasu makstud. Üliõpilaskonna huvides on, et sissetulek toetusnädalast oleks suurem. Tasuline ametnik on sellest otseselt huvitatud. Toetusnädal on põhiliselt äriiline ettevõtte. Tõusku püsti

see mees, kes on nõus tasuta tegema! Keegi pole seni soovi avaldanud.

Ksv. Veidenbaum: ei saa lihtsalt aru, kuidas see tasu idee on tekkinud. Küsimust ei tohi üldse nii seada. See on ometi meie kõikide ühine töö. Meie oleme selleks siia tulnud ja kui meie ei ole võimalised korraldama üliõpilaskonna toetusnädalat, siis on meil aeg laiali minna ja teistele ruumi anda. Seni on kõik ettevõtte tasuta teostatud. Kui seekord kava on üle meie võimete, tuleb kava muuta, nii et ta oleks jõukohane — see on ikkagi üliõpilaskonna toetusnädal. Ei tule otsida tegijat, vaid tuleb toimkond ära valida ja see peab loomulikult töö tegema. Tööbüroo võib anda abijõude, kuid tasuline juhtimine ei tule küsimusse.

Hääletamisel Juhatus ettepaneku poolt 6 h., vastu 11 häält.

Seega otsustatud toetusnädala korraldamise eest mitte tasu maksta.

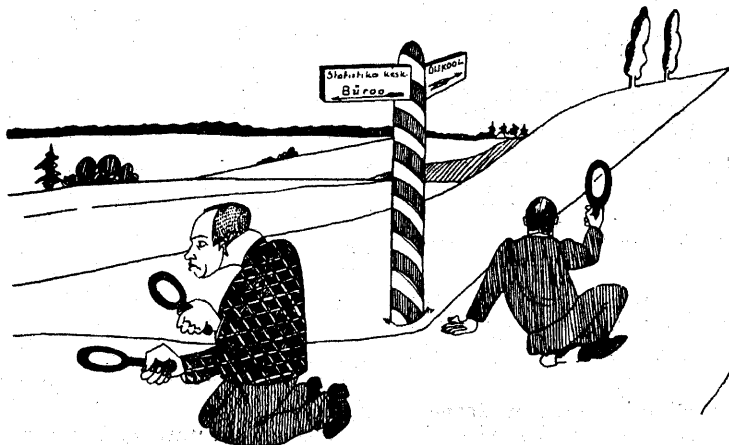
Toimkonda valitakse endistele lisaks ksv. ksv. Olesk ja Pasternak.

Kehalise kasvatuse toimkonda valitakse lahkunud liikmete asemele ksv. ksv. Toiger ja Mikk. Kehalise kasv. toimkonna poolt avaldatakse soovi liikmete arvu suurendada. Küsimus jääb lahtiseks.

5.

Ksv. Tasso teeb teatavaks, et Juhatus on samme astunud võimla kasutamises üliõpilastele soodustuste hankimiseks. Teeb teatavaks 1. dets. aktuse kava ja juhib Ed. tähelepanu sellele, et 3. dets. õhtul peetakse vaimulik musikaõhtu Ülikooli sekretäri Ferd. Lamberti mälestuseks.

Koosolek lõpeb kl. 23.50.



Tööbüroo juhataja ühes abiga otsivad jõuluvaheajal kät koolega üliõpilastele tööd — aga vähese tagajärjega.



Ainuke toimkond, kes annab raha välja ja kasvatab omaette vuntsikesi, on üliõpilaskonna laekus.

Õpetajad!

Lastevanemad!

Raamatukogude juhatajad:

Ilmus

Looduse kuldraamat II sari (nr. 14—nr. 26)

Üle 3200 lk. teksti, umbes 300 ühevärvilist ja 40 mitmevärvilist pilti.

„KULDRAAMAT“ on kõigist jõulukinkidest noorsoole kõige vaimustavam ja ühtlasi ka kõige kasulikum.

„KULDRAAMATU“ II sarjas esinevad:

K. Michaelis: Bibi suur reis.

S. Lagerlöf: Nils Holgerssoni imelik teekond läbi Rootsi. Kahes andes.

S. Brody: Egeri vahvad õppurid.

Sven Hedin: Selklused Tiibetis.

R. Kipling: Julged merimehed.

K. May: Winnetou.

M. M. Dodge: Hõbeuisud.

R. Haggard: Madalmaade vabadusvõitlus.

R. Baumbach: Pettekuld.

Walter Scott: Talisman.

L. Bousсенard: Pariisi tänava-poisi reis ümber maailma. Kahes andes.

„KULDRAAMATU“ teine sari maksab broš. 25 kr., järelmaksuga 27 kr. (5 kr. tellimise allakirjutamisel ja 22 kr. osakaupa 5 kuu jooksul). Üksiku raamatu hind 2 kr. 70 senti.

Raamatuid võib tellida ka köites raamatukoguköide — à 40 s. paberiköide — à 30 s.

„Kuldraamatu“ esimest sarja (nr. 1—nr. 13) saada veel piiratud arvul hinnaga 25 kr.

Tellimisraha võib maksta K/Ü „Looduse“ posti jooksvale a-le nr. 2055.

K-ü. "LOODUS" — Tartus

Üliõpilaskonna Muusika Sektsiooni segakoori kontsert 27. XI 32.

Pühapäeval, 27. novembril esines aulas Üliõpilaskonna Muusika Sektsiooni segakoor viimast korda lahkuva muusikaõpetaja A. Karafini juhatusel.

Kontserdi sisukas kava koosnes kahesteikümnest koorilaulust ja kolmest soololaulust. Heliloojaist olid esindatud — R. Tobias, A. Kapp, M. Saar, J. Simm, O. Merikanto, T. Vettik, E. Aav, V. Nerep ja koorijuht ise.

Mis puutub koori ettekandesse, siis võis nentida võrdlemisi head edu. T. Vettiku „Hõiskame kooris“ esitamine oli meeleolukas ja jõuline. M. Saare lauludest tulid esile ilmekalt „Hällilaul“ ja „Põhjaviim“, kuna aga „Kasehaldjate laul“ jäi kahvatuks. Karafini enese tõist oli kavas kolm laulu, milledest hea edu osaliseks sai „Une sõit“. Karafin tarvitas oma lauludes enamikus raskepärast harmoonisatsiooni (või üldiselt raskepärast), mistõttu mõni laul hoolimata kõigist muist vourisist võib tavalise kuulaja külmaks jätta. Resümeerides aga võib öelda, et Karafini tõis on leidlikkust, värskest, meeleoludekohast tabavust ja üldiselt hea muusikalise eruditsiooni peegeldust, mis eeldab noorele heliloojale ilusat tulevikku.

Ootepärase hoogsusega esitati V. Nerepi „Las kasvame“ ja „Saarlaste laul“. E. Aava lauludest oli kavas „Murelaul“ ja „Laulik“, milledest

teine tublisti paremini mõjus. Pärisk huvitav oli jälgida R. Tobiasi „Noored sepad“ ettekannet. See laul nõuab erilist hoogsust, tundeküllast ja sähvavalt mõjuvat esitusjõudu ning üldiselt erilist tõlgitsust, mis kooril täiel määral küll ei õnnestunud, aga soovitud mõju saavutas siiski.

Lisapaladeks lauldi E. Tubina „Karjase laulu“ ja C. Kreegi „Ma kõndisin vainul“. Viimase tõlgitsemisviis aga ei taha küll sobida. Ettekande staccato esitatud kujul mõjus liialt raskelt — assotsiatsioneerides tampijat armastusest heldunud vainul kõndija asemel. Ja laulu teine osa (refraan) tuleks laulda tingimata aeglasemalt (juhutada kolmele), seega võimaldades bassi ostinato esiletoomist soovitava kujul ja andes laulule mitmekesidust.

Solistina esines noor laulukunstnik bariton A. Niitof, kes laulis hoolimata veel mitte täiesti möödunud hääleaparaadi juhuslikust haigestusest üsna hea eduga A. Kappi „Kütkes“, O. Merikanto „Ojake voola“ ja J. Simmi „Kerjus“. Lauljal tuli anda lisapalu.

Kokku võttes tuleb kontserti üsna heaks pidada, sest väikesed väärtused intonatsioonis, tõlgitsuses ja ebaselges diktsioonis ei suutnud kuigivõrdsest kontserdi mõju halvata.

Lahkuvale koorijuhile annetati koorilt lilli ja öeldi sinna manu südamlikke sõnu. R. Ritsing.

SELL Keskbüroo istung 11. dets. 1932, Tartus.

peeti Üliõpilasmajas 11. dets. Seekordsel nõupidamisel tulid arutamisele peajasjalikult SELLi 10. aastapäeva ga seoses olevad küsimused. Kevadsemestril Tartus asetleidev SELL konverents peetakse sel puhul piduliku ilmega ja ühendatakse ekskursiooniga Kohtla ja Narva. Konverentsi ajaks nähti ette aprillikuu viimased päevad. Juubeli puhul annavad kõik SELL-i maade üliõpilaslased välja SELL maid tutvustava erinumbri, mis sisaldab peale muu SELL ajaloo kokkuvõtte.

Praktikantide vahetamise küsimuses põllumajanduslikul ja tehnilisel alal peeti läbirääkimisi ja otsustati sellele küsimusele tulevikus erilist rõhku panna. Asja tegeliku läbiviimise soodustamiseks üliõpilaskonnad teatavad järgmiseks Keskbüroo istungiks, kui palju praktika kohti nad pakkuda võivad.

Veebruarikuul Kaunases ärapeetava SELL taliolümpiaadi suhtes ilmnes, et üliõpilaskondadel on osavõtuga raskusi. Kuna Läti üliõpilaskond läheda maa tõttu pi-

das võimalikuks suuremaarvulist osavõttu, teatas Soome Üliõpilaskond, et ta majanduslikkude võimaluste puudusel ei või saata olümpiaadile rohkem kui paar sportlast. Eesti Üliõpilaskond ei pidanud summade puudusel üldse võimalikuks olümpiaadist osa võtta. Kuna vähene osavõtt teeb olümpiaadi korraldamise küsitavaks, pidi Leedu Üliõpilaskond asja uuesti kaalumisele võtma.

Pikemaid läbirääkimisi peeti CIE üliõpilaskaartide asjus. Kuna teatavasti CIE üliõpilaskaart õigustab üliõpilaskondade ja üksikute ettevõtete vahel sõlmitud kokkulepete põhjal ettenäitajale teatava hinnaalanduse, on kogemused näidanud, et hinnaalanduse saamisel on raskusi tekkinud. Otsustati astuda ettevõtete (hotellid, teatrid) uuesti läbirääkimistesse ja arusaamatuste ärahoidmiseks saata neile tutvumiseks CIE üliõpilaskaarte.

Istungil arutati veel terve rida vähemaid koostööküsimusi. Järgmine Keskbüroo istung peetakse tuleva aasta veebruarikuus. E. V.

Sport.

KORP. INDLA KORRALDATUD VÖISTLUSÕHTU 26. NOV. S. A.

Korp. Indla poolt korraldatud võistlusõhtul mängude tulemusel huvitavate võistluste järele kujunesid:

M-võrkpallis ÜS Raimla debüüt korp. Estica vastu andis võidu viimasele 15:8; 14:16; 15:11. Parimad olid Raimla meestest oda-kuulsus G. Sule ja vastaspoolel Mällo.

Eriklassi võrkpallis kohtasid EÜS ja korp. Sakala, viimases puudus nende parim Tam m, EÜS-il Zimmermann ja A. Pehap. Mängu valitses seltsi meeskond ja teadliku üleoleku pärast kujunes tulemus kahvatuks-ilmetuks. Sakala parim Vikstein üksi ei suutnud vaatamata kohutavatele „pommidele“ seltsile hädaohtlikuks saada ja tulemuseks EÜS-i võit 15:7; 13:15; 15:6.

Naiste võrkpallis õhtu korraldaja korp. Indla kapituleerib Kalevi kogenumale kuuele. Tundus aga, et Indla kaotus osutus siiski suuremaks kui tegelikud võimed, 15:11 ja 15:3, nii — et väike „liimist lahti-minek“.

Meeste korvpallis korp. Sakala mängis EÜS Põhjalaga, viimane suutis saavutada 15:48 vastu, Sakala eekujulik koostöö ja õnnestunud pealevisked panid aluse suurele võidule.

Korraldatud õhtu sissetulek oli ettenähtud liiv laste jõuluupu hääks, seega selatav korp. Indla kui inttiorganisatsiooni korraldus ja ettevõtlikkus ja ilus algatus.

Hy L.

Tudengkonna tegelased pallitasid.

Järjekordse käsipalliõhtu korraldas üliõpilaskond 4. det. s. a. ja seda huvitava kavaga ja õilsa sihiga, kuna sissetulek sedakordki liivi laste jõulupu fondiks. Kaks fakti, harvanähtavad vastased, võib-olla korrumatud võistlused ja kassa mõte, oli arvukalt päältvaatajaskonna rivistanud ümber ruumika võimla.

Õhtu algas korp. Rotalia ja EÜS-i II. meeskondade võrkpalli võistlusega ja annab Seltsile esimesel esimesel gaskel võidu 15:9, võimalik, et kergelt saavutatud mäng põhjustas järgneva tasaväigse gaske, mis läheb aga korp. Rotaliale 15:13-ga. Kolmas gaske on eelmistest põnevam. Rotalia juhib 7:11, siis Seltsi meeskond ilmutades spurti kindlalt „nopib“ punkte, võidab siiski korp. Rotalia sedakordki 15:13. Exmeistril oli see järjekordselt teine kaotus k. o. semestril. EÜS-i kaotus tuli ootamatult.

Järgneb õhtu n. n. „päris“ mängud. Saali ilmuvad võrkpalli suurvõistluseks segagrupid, vastastena seltside ja korpide koondised,

koostatud tudengkonna juhtivatest tegelastest.

Võis näha seltside poolt üliõpilaskonna esimeest Tassot, sekretäri Änilast, pikakasvulist „Üliõpilaslehe“ tegevtoimetajat Sitskat ja tublisti pisemaid prld. Lepik'ut ja Oleskit. Korpide poolt moodustasid vastasrinna prld.: E. Veidenbaum, Luugus, tennismeister Lill, noorkirjanik E. Saks ja Üliõpilaskonna spordipäälk Sild.

Mäng möödudes kestva aplodeerimisega ja „jooksva“ naeru all, serveerib ebaharilikke ja harvanähtavaid momente võrkpallimängu ajaloos tehnika ja uususte alal.

Prl. Veidenbaum kohe püstitab võimla rekordi ning servib palli redelite vahele. Kõrgekoguline Sitska võrgu all suruda ei saa, tuleb toime aga kaugemalt ja üpris hästi. Tennismeister Lill hiilgab servidega ehkki pole kaasa võtnud reketit, sellel alal valmistasid subservorile konkurentsi kaasvõitleja E. Sild. Noorkirjanik Saks mängib innukalt, igatahes nii nagu oskab. Võidavad seltsid, parima koostöö ja ka „vedamise“ arvel — resultaadiga 2:0!

Õhtu oodetum matš — korvpallivõistlus kindlasti mõjus publikumile tervendavalt, polnud näha tavalist närveldamist ja pöidla hoidmist, ega mõeldudki sellele, kes võidab, lihtsalt sellepärast, et naerdi, ja oli ka naerda.

Isikud, keda tavaliselt näeme tudengkonna edustuses autoriteetsetel kohtadel, üleöö spordimeestena (mõnigi vööril alal) oma esinemise, sääljuures tõsise püüdlikkuse, miimikaga ja robitava hasardiga pallijahil, tahtmatult vabritseerisid 2×20 minutiga huumorikaid situatsioone, mis hoidis publikumi tuju kulminatsioonil, et jõuti „välja“ naerda pisaraid.

Meeskondade üksikud „tuusad“ kogult, kasvult olid kontrastsed ja mainitute duell (näiteks Kirschfeldti — Sitska) tihtigi lõppes robin-

Mis aga võistluskestvusel oli maimimisväärne? — hasart!, too tingitud sellest, et vastased võtsid võistlust tõsiselt, unustati tavaline algajate omandus — „lambipalavik“, ning võisteldi n. ö. ihu ja hingega.

Seltsid pikakasvuliste Sitska, Pau, ja jõulise Reinerti läbi arendasid „kõrgelt“ mängu. Korpide madala söötude mängu põhjustas taktika ja ka lühikasvulikkus. Eriti temperamentselt „tegutsesid“ Saks, Kiršfeldt, Söber ja korvikütt Pärtelpoeg.

Stoiliselt, vastavalt autoriteedile, esinesid: ül.-esimees Tasso ja abiesimees Lill.

Mäng lõpeb 16:10 seltside eduga. Ei usu, et oli palju neid, kes võimlast väljusid pettunult. Õhtu korrdamineku tagas üldine ülev meeleolu.

Hy L.

„NOOR-EESTI“

tänavused ilukirjanduslikud uudisteosed

A. Daudet. Väikemees. Romaan. Hind kr. 3.25, köites kr. 3.75.

Hiina muinasjutte I ja II. Hind kr. 1.25, köites kr. 1.75.

J. Jaik. Pombi ja Üdsimärdi nõiad. Jutustus. Hind kr. 2.40, köites kr. 2.90.

A. Jakobson. Töö algus. Romaan. Hind kr. 5.40, köites kr. 6.15 ja iluköites kr. 6.90

A. Kallas. Patseba Saaremaal. Drama. Hind kr. —.75.

V. Korolenko. Pime moosekant. Jutustus. Hind kr. 2.60, köites kr. 3.10.

J. Käerner. Merihärg & Ko. Näidend. Hind kr. 2.40.

J. London. Kui loodus kutsub. Jutustus. Hind kr. 2.—, köites kr. 2.50.

O. Luts. Avasilmi. Jutustus. Hind kr. 1.80, köites kr. 2.30.

O. Luts. Vaadeldes rändavaid pilvi. Mältestused IV. Hind kr. 3.50, köites 4.25, iluköites kr. 5.—.

M. Metsanurk. Taniel heitleb. Jutustus. Hind kr. 3.—, köites kr. 3.75.

Mustlaste muinasjutte. Hind kr. 2.—, köites kr. 2.50.

L. Nordström. Toomas Lack. Jutustus. Hind kr. 1.80, köites kr. 2.30.

H. Raudsepp. Vedelvorst. Näidend. Hind kr. 2.50.

R. Roht. Vabadus ja vangla. Novelid. Hind kr. 2.85, köites kr. 3.60.

J. Spyri. Väike Heidi. Jutustus. Hind kr. 2.60, köites kr. 3.10.

A. Swan. Kaarina suvi. Jutustus. Hind kr. 2.40, köites kr. 2.90.

A. Taar. Kõrgemäe noored. Näidend. Hind kr. 1.80.

A. H. Tammsaare. Meie rebane. Jutustus. Hind kr. 2.40, köites kr. 2.90.

A. H. Tammsaare. Tõde ja õigus IV. Romaan. Hind kr. 6.—, köites kr. 7.— ja iluköites kr. 8.—.

A. Teppan. Elu teeb uperpalle. Näidend. Hind kr. 2.—.

Tuhat üks ööd I. Muinasjutud. Hind kr. 1.25, köites kr. 1.75.

J. Verne. Kapten Granti lapsed. Romaan. Hind kr. 5.80, köites kr. 6.30.

„Noor-Eesti Kirjastus“ — Tartus

Mõningaid andmeid ülikooli aastaaruandest.

Ülikooli tegelik. kulud
1. XI 31 — 1. XI 32

on olnud Kr. 1.883.087.06.

Suuremad kulud olid: teenistus-
tasuks — Kr. 862.379.30; arsti- ja
loomaarstiteadusk. kliinikute ülal-
pidam. — Kr. 436.860,62; instit., ka-
binettide ja kliinik. ülalpid. —
Kr. 175.622.39; majapidamiseks —
Kr. 68.859.08; kultuurilisteks toe-
tusteks — Kr. 83.101.05; hoonete re-
mondiks — Kr. 59.210.13.

Stipendiume

on makstud 1. XI 31 — 1. XI 32
ülikooli määrsummad. Kr. 17.000.—,
eristipendiume Kr. 31.270.62.

Külalisi, kingitusi ja
tervitusi ülikooli juubeli-
pidustusel.

Ülikooli 300. a. põhjendamispäeva
osavõtuks oli saadetud kutseid 44
maale ja 247 teaduslikule asutisele,
8 üliõpilaskonnale ja 31 välisdiplo-
maadile.

Esindatud oli tegelikult 18 vä-
lismaad, kusjuures 14 maast oli il-
munud 60 väliskülast teaduslikkude
asutiste poolt, 15 välismaa diplo-
maatilised esindajad, 6 üliõpilas-
konna esindajad.

Kodumaal oli saadetud kutseid
43(34) organisatsioonile ja 114(76)
isikule — sulgudes ilmunute arv.
Peale selle ülikooli personaal ja üli-
õpilased.

Ülikoolile annetati sel puhul
raamatuid, esemeid ja stipendiume
27 eraisikult ja asutiselt, 51 aad-
ressi, saadeti 23 tervituskirja ja 78
telegrammi välismaalt ja 8 kirja, 64
telegrammi kodumaalt.

Ülikooli valitsus

on aasta kestel 50 koosolekul aru-
tanud ja otsustanud 1535 mitmesu-

gust ülikooli õppetegevusse ja üld-
administratsiooni puutuvat küsi-
must.

Ülikooli nõukogu tege- vusest

võib mainida aasta kestel, et on peetud
16 koosolekut 120 päevakorra-
punktiga. Ülikooli nõukogus arutu-
sel ja otsustamisel olnud küsimu-
sist võib tähtsamatena nimetada:

1. Kinnisvarade ülikooli nimele
kinnitamise kord ja vastav seaduse
eelnõu.

2. Akadeemil. Rootsi-Eesti Üh.
registreerimine.

3. Õigusteadusk. majandusosa-
konna ümberkorraldamise kava ja
õppekavad.

4. Filosoofiateaduskonna õppe-
kavad ja eksamikorraldus.

5. Loomaarstiteaduskonna õppe-
kavad ja eksamikorraldused.

6. Ülikooli raamatukogu mäa-
rused.

7. Mat.-loodusteadusk. promot-
siooni kord.

8. Eesti keele arhiivi asutamine
ja korraldus.

9. Juudi teaduste professuuri
asutamise luba ja selle õppekavad.

10. Arhiivinduse õppekava.

11. 50 audoktori valimine ülik.
300 a. põhjendamispäeva puhul.

Ülikooli 1933/34. a. eelarve
on ülikooli nõukogu poolt vastu
võetud peasesoni kaudu esitatud
Vab. Valitsusele: riigisummade osas
Kr. 940.485.— ja erisummade osas
Kr. 953.279.— suuruses.

Ülikooli varandused

1. apr. 1932

aruande järele olid

a) kinnisvarad (välja arvat. hoo-
nete platsid, mis hindamata) —
Kr. 6.970.278,48 väärtuses; b) inven-

tari — Kr. 4.571.121,81 väärtuses;
c) materjali — Kr. 385.783,32 vää-
rtuses; kokku varandust 11.897.183,61
krooni väärtuses.

Diplomeid välja antud
1. XI. 31 — 1. XI. 32.

Usuteaduskonnas.

Dr. theol. h. c.	4
Mag. theol.	1
Lõpudiplomeid	16

Õigusteaduskonnas:

Dr. jur. h. c.	6
Dr. jur.	1
Lõpudiplomeid	92

Majandusosakonnas:

Dr. rer. oec. h. c.	6
Lõpudiplomeid	50

Arstiteaduskonnas:

Dr. med. h. c.	5
Dr. med.	5
Arsti dipl.	19
Dr. pharm.	2
Mag. pharm.	6
Farm. osak. lõpudipl.	5
Keh. kasv. osak. lõpudipl.	2

Filosoofiateaduskonnas:

Dr. phil. h. c.	16
Mag. phil.	14
Lõpudiplomeid	66

Matem.-loodusteaduskonnas:

Dr. phil. nat. h. c.	11
Dr. phil. nat.	5
Mag. dipl.	8
Lõpudiplomeid	38

Loomaarstiteadusk.:

Dr. med. vet. h. c.	2
Loomaarsti dipl.	15

Põllumajandusteadusk.:

Dr. agr.	2
Mag. agr.	1
Lõpudiplomeid	38
Metsaosak. lõpudiplomeid	10

Eesti Kirjanduse Seltsi jõulutoodang

Joh. Bojer: **Viimne viiking** Roman Lofootide kalurite elust. Tõlkinud Karl
Freiberg. 340 lk. Hind 3 kr. 50 s. Ilukõites 4 kr.

Dr. O. Loorits: **Eesti rahvausundi maailmavaade**

Elav Teadus nr. 12. Hind 1 kr. Ilukõites 1 kr. 50 s.

Suurmeeste elulugude seeria uuel
kujul

Amundsen

Kirjutanud A. Hanko. 152 lk.
Hind 1 kr. 50 s. Ilukõites 2 kr.

Elav Teadus nr. 13 (1933. a. nr. 1)

Kehaehitus ja iseloom

Kuidas tunda inimesi nende välimuse järgi. Koostanud Kretschmeri j. t. järgi dr. med. K. Lellep. Piltidega.
Hind 1 kr. Ilukõites 1 kr. 50 s. Ettetelli jaoks 75 s.

Akadeemilisi teateid.

Ülikooli lõpetasid.

USUTEADUSKONNAS: Jaan Kiivit, Peeter Paulsen, Alfred Toming.

ÕIGUSTEADUSKONNAS: Nikolai Borissov, Karla Kaalep, Valentina Kinkmann, Jüri Kraus, Aleksander Kura (Kuura), Eduard Käapakaust, Ernst Landsmann, Elfriide Justine Leetperk, Rudolf Liiv, Theodor Männik, Hans Voldemar Melles, Georg Noor, Arved Palgi, Elmar Prits, Erich Promm (cum laude), Mihkel Raedla, Ilmar Rebane, Aleks. Ruul (cum laude), Ferd. Saukas (c. laude), Jaan Sternfeldt, Joh. Vold, Rud. Timusk, Gerhard Rahnulo.

MAJANDUSTEADUSKONNAS:

Ado Abel, Vilhelmine Alev, Osv. Darsch, Meische (Moses) Judeikin, Amalie Kallaste, Oskar Kimmel, Herman Lang, Hans Luts, Eugen Neuman, Joh. Peterson, Vassili Piik, August Puusep, Morits Rebane, Alfred Riit, Andrei Sephans, Hermann Sontak, Gerda Tikenberg, Gerda Tombach, Leonhard Toss, Viktor Udam, Elmar Urov, Anna Emilie Viilup, Armilda Grünfeldt.

FILOSOOFIATEADUSKONNAS:

Salme Põllumann (sünd. Kukk), Elsa Alfrida Matson.

MATEM.-LOODUSTEADUSKONNAS:

Eduard Arbeiter (cum laude) — matem. alal, Alma Ruubel (cum laude) — matem. alal, Alfred Reichenbach — mat. alal, Ivan Sautin — matem. alal, Helena Suubi-Sepp (c. laude) — loodust. alal.

LOOMAARSTITEADUSKONNAS:

Paul Alekand.

JÕULUVAHEAJAL VALJAMAAL

sõidavad pro. N. Maim, dots. H. Perltz ja eradots. V. Gruehn.

UUSI ÕPPEJÕUDE.

Haridus-sotsiaalministeerium on kinnitanud vastavalt ülikooli sellekohasele esitisele: dr. phil. Charles François — romaani filoloogია erakorraliseks professoriks; dr. jur. Ernst Eini — tsiviilõiguse dotsendiks; dr. agr. Martin Grossi — piimatalituse dotsendiks.

KUNSTIAJALOO PROFESSORIKS

esitati Haridus-sots. minist. kinnitamiseks viieks aastaks dr. phil. S t e n

Karling, senine Göteborgi ülikooli dotsent.

ERADOTSENDIKS

valiti arstiteaduskonna poolt ülikooli nõukogu heakskiitmisel dr. med. R. Sinka pediaatria (lastelaiguste) alal.

ERAK. PROF. N. KÖSTNER,

kes Rahvasteliidu esimehe poolt on nimetatud ajutiseks nõuandjaks Bulgaria riigipanga juurde, on sel puhul vabastatud oma soovil praktilise pol. ökonomia erak. prof. kohustetäitmisest 1. I 33 — 1. I 34.

DOTS. R. MARK

valiti Ülikooli Valitsuse esindajaks Üliõpilaskonna Töbüroo nõukokku.

PROF. A. PARIS

määrati anorgaanilis-analüütilise keemia laboratooriumi juhatajaks 1933. a. I semestriks.

Teatavasti on mainitud õppetool praegu vakantne ja tuleb lähemal ajal täitmisele.

1933. a. I sem. kestel korraldatakse õpetus anorgaan. keemia ja rakenduskeemia alal õppeülesannete kaudu dots. J. Kopvillemile, prof. A. Parisele, assist. E. Neugardile. Eksamineerib prof. A. Paris.

L. KUNDSIN — LOOMAARSTITEADUSE AUDOKTORIKS.

Ülikooli nõukogu valis Riia ülikooli professor L. Kundsini loomaarstiteaduse audoktoriks tema 50-aastase ametijuhubi puhul. L. Kundsini on 38 aastat töötanud Tartus, peamiselt veneaegses loomaarsti instituudis ning on olnud seal 9 aastat juhatajaks. Ka eesti ülikoolis oli ta esimesel tegevusaastal professoriks.

UUS LOOMAARSTITEADUSE DOKTOR.

14. dets. s. a. kaitses ülikooli aulas oma doktori-väitekirja loomaarst Elmar Vau. Väitekirja teemaks oli „Histoloogilisi uurimusi koduimetajate peensoole dimensionaalsetest ja struktuursetest erinevustest“. Ametlikkude oponentidena esinesid prof. H. Kull ja dots. J. Tehver.

Dr. Elmar Vau on sünd. 1903. a. Mäo vallas, Järvamaal. Õppis Valgma külakoolis, Paide kõrgemas algkoolis ja Paide meesgümnaasiumis. Küpsuseksam tegi 1924. a. Samal aastal astus Tartu ülikooli loomaarstiteaduskonda, mille lõpetas 1929. a. Töötas Eesti Maakarja Kasvatajate Seltsi juures, Tori hobusekasvatuses ja Järva-Jaanis jaoskonna

loomaarstina. 1930. a. tuli tagasi ülikooli juure, asudes loomaarstiteaduskonna anatoomia kabineti assistendiks. Praegu töötab sama teaduskonna prosektorina.

KINNITATI.

Mag. phil. E. Päss — teadusliku stipendiaadiks rahvaluule alal kaheks aastaks.

Mag. zool. J. Aul — zoologia inst. vanemaks assistendiks edasi neljaks aastaks.

Mag. chem. H. Raudsepp — orgaanilise keemia laboratooriumi vanemaks assistendiks.

Ad. Perandi — diplomitud edasiõppijaks edasi üheks aastaks.

Arst A. Poemann — naha-polikliiniku noor. assist. k. t. kuueks kuuks.

H. Habermann — zoologia muuseumi abikonservatori k. t.-ks kuni 1. apr. 1934. a.

Aleks. Daniel ja Vold. Mägi — loomaarstiteaduskonna histoloogia ja embrüoloogia inst. aj. abijõududeks pooleks aastaks, arv. 1. jaan. 1933.

Ado Ränkel — väikeloomakasvatuse kab. abiassistendiks edasi pooleks aastaks.

Endel Neuman — taimekasvatuse kab. noor. assist. k. t.-ks üheks aastaks.

Alb. Simm — loomatervishoiu ja piimahügieeni inst. ajut. abijõuks.

VABASTATI

omal soovil nahapolikliiniku van. assist. dr. med. G. Kornel.

USUTEADUSE SEMINARI JUHATAJAKS

kinnitati edasi prof. V. Martinson.

MAG. K. KONGOLE

tehti ülesandeks eksamineerida praktilises ja poliitilises ökonomias dets. ja jaanuari eksamijärgul.

FÜSIOLOOGIA JA FÜSIOLOOGILISE KEEMIA ÕPETOOL VAKANTNE.

1. jaan. 1933. a. vabaneb mainitud õppetool prof. A. Fleischi lahkumise tõttu ja täitmisele asumise tähtpäevaks määrati 10. detsember s. a.

UUSI MAGISTREID.

Mag. agr. diplom piimanduse alal otsustati anda Salme Suigule.

Martin Elbingule otsustati anda rohuteaduse magistri diplom (magistritöö: „Nitroglütseriini kvantitatiivsest määramisest“).

TALLINNA LINNA STIPENDIUM — VALTER NÖGESELE.

Tallinna linna stipendium Tartu ülikooli 300-nda aastapäeva puhul

otsustati määrata magistrand Valter Nõgesele poolteiseks aastaks. Otsus vajab Tallinna linnavalitsuse kinnitamist, V. Nõges töötab kaubandusõiguse alal ja valmistub vastavale õppetoolile.

DR. PHIL. NAT. A. PARTS — MADRIIDI.

Keemia eradotsent dr. phil. nat. A. Parts sõidab Madridi töötama prof. E. Moles'i juhatusel Instituto Nacional de Fisica y Quimica's et kontrollida füüsilis-keemiliste meetoditega joodi ja süsiniku aatomkaalusid. Dr. A. Parts töötab ühe aasta ka Rockefeller-Foundation stipendiaadina Göttingenis.

SOOME VABARIIGI AASTA- PÄEVA AKTUSE

6. dets. s. a. korraldas Akadeemiline Hõimuklubi.

Vaatamata eksamiteelsele pingele oli kogunud Edustuse saal aktuselisi täis. Nooremate aktusliste hulgas võib silmata ka vanu hõimuveteraane, prof. M. J. Eisenit ja adv. O. Rütli abikaasaga j. t.

Aktuse avasõnad lausub Akad. Hõimuklubi juhataja Erika Veidenbaum, toonitades neid rahvus-sugulaslike sidemeid, mis teevad vennasrahva tähtpäevist ka meile pidupäevad. Prof. M. J. Eisen kannab ette oma traditsioonilise proloogi, ilma milleta Tartu hõimuklubi ei ole kujuteldavadgi

Järgneb aktuse pidukõne agr. Joosep Nõult (kõne on toodud samas ül-lehe numbris) ning EÜS-i kvartetilt lauluettekandeid. Hr. Ader kannab ette deklamatsioone (Eino Leino „Yllemi yläpä isäntä“ j. t.) ja üliõp. Tiit viiuldab soome heliloojate (Toivo Kuula, Armas Järnefeld j. t.) töid. Meeleolukas aktus lõpeb Soome riigihümni laulmisega.

AKADEEMILISE HÕIMUKLUBI „PIKKU JOULU“

toimus reedel 9. dets. s. a. Osavõtjaid oli ülirohkesti, jõuluvorste küllaldaselt, muusikat laeni (Ü. S. Liivika jazz-orkestrilt). Ei puudunud ka jõulupuud — kingitused — jõuluvana. Ettekande osas rääkis ksv. Toivo Nurmi soome jõulukommetest.

NIKOLAI KÜTTIS — HELSINGI STIPENDIAADIKS.

Helsingi Ülikooli Üliõpilaskonna stipendiaadiks 1933. a. I semestriks

valiti sportlane stud. rer. silv. Nikolai Küttis.

KRISTLIK ÜLIÖPILASLIIDU TALIKONVERENTS

peatakse 4. ja 5. veebruaril 1933. a. Vasula mõisas. Lähemad teated avaldatakse hiljem.

KÄRJEN SEURA.

Teatavasti sisepoliitilistest küsimustest tekkinud lahkarvamiste tõttu astus „Akateeminen Karjala Seura“st“ läinud kevadel terve hulk liikmeid välja, teatades oma lahkumisest ajakirjanduses. Käesoleval sügissemestril on need endised AKS-lased asutanud uue organisatsiooni „Kärjen Seura“, mille ülesanded on samuti rahvuspoliitilised ja AKS sihtidega mitmeti kokku langevad. Uus organisatsioon võttis nime tuttava rahvuslase ja hõimusõbra Niilo Kärki järele. Kärjen Seurasse kuulub terve rida endiseid AKS aktiivseid jõude. Selts annab välja ajakirja „Ylioppilas“.

LEEDU ÜLIÖPILASKONNA UUS JUHATUS.

1932/33. õppeaastaks on Leedu Üliõpilaskonna juhatus valitud järgmiselt: Jonas Štaupas — esimees, Albinas Briedis — abiesimees, Vytautas Civinskas — sekretär, Jonas Bojerčius — abisekretär, Pranas Padalskis — laekur, Petras Minkevičius — välisloimk. juhataja.

Toimetusele saadetud.

R. RITSINGI „ÜLIÖPILASLAULIK NOOTIDEGA“ I

Kuigi üliõpilased üldiselt on tuntud lõbusa ja lauluarmastava rahvana, ometi pole meil praegu müügil saadaval ühtegi üliõpilaslaulikut nootidega. Viisid on pidanud liikuma suust suhu, ikka akadeemiliselt isalt või emalt pojale ja tütrele, kes neid omakorda jälle edasi annavad noorematele, sageli varieerides. Käesolev raamatuke on selle tühiku osaliseks täitjaks ja seepärast peaks saama vajalikuks igale lauluarmastavale üliõpilasele. Käesolevas laulukus leiduvad laulud on enamikus uued, üliõpilastele seni tundmatud nii sõnade kui viiside poolest. Mõningad tuntud laulud, mis seni lauldud igal pool „omal viisil“, omandavad siin kindla ja kõlava viisi. Paljud viisid on koostaja enda loodud. Seega on käesolev raamat täiesti uudne ja värske, mis väärib kõikide laulusõprade tähelepanu.

ÕPPEJÕUDUDE ARV 1. DETS 1932.

Korral. prof. — 56(59), erak. prof. — 11(9), prof. k. t. — 5(5), dotsente — 24(22), dots. k. t. — 1(2), õppeülesande täitjaid — 25(24), eradotsente — 35(33), sektoreid — 4(4), astronoom-observaator — 1(1), eriainete õpetajaid — 4(6), lektoreid — 9(8), abiõppejõude 7(12), erakorralisi õppejõude (3).

ÜLIÖPILASTE ARV.

1. dets. 1932. a. 3057 (2244 mees- (67,9%) ja 1061 naisüliõpilast (32,1%).

Läinud aasta 1. dets. oli üliõpilaste arv 3305.

Aasta jooksul on seega üliõpilaste arv kahanenud 248 üliõpilase võrra.

Aruande-aasta jooksul on ülikooli astunud 1662(1589) üliõpilast (1228 (1154) meest ja 434(495) naist), lahkunud enne kursuse lõpetamist 1604(1419) üliõpilast, kursuse lõpetanud 306(360) üliõp. Sulgudes 1931. a. vastavad arvud.

Riikondsuse järele on 2946 (3072) E. vabar. kodanikke ja 111 (120) välismaalast.

Asetage oma pühadelauale väarikas kunstiteos:

R. Paris

Konrad Mägi

(monograafia)

Ed. Roos'i kirjastus, Tartu. Pealadud: Akadeemiline Kooperatiiv

Suures kaustas, X+284 lk., paljude illustatsioonidega, neist 11 värvilist reproduitsiooni.

Hind:

broš. kr. 15.—, köites kr. 17.—

Ilmub 13 korda aastas. Tellimishind 3 krooni aastas, 1¹/₂ krooni semestris.

Vastutav toimetaja: Erika Veidenbaum. Tegevtoimetaja: Eduard Sitska. Toimetuse liikmed: Meta Lugus, Jaan Ots. Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

Rahvuslikult mõttev akadeemiline pere tarvitab
ainult KODUMAA ODRAST valmistatud

EESTI ÕLUT

õ
l
i
e
t
e
h
a
s

Pääle selle soovitab tehas:

SIDRONI SOODAT

KEEDETUD MÖDU

LIMONAADI ja uudisjooki
„KARAMEL“

LIVONIA'LT

Likööri ja napsivabrik

EMILO

Tallinn, Pikk t 17, tel. 431-08

Asutatud 1920. a.

Tartu ladu: Riia tän. 22-a, telef. 13-65

(Ainult en gros müük)

Soovitab oma peenemaitselisi

KONJAKEID
LIKÖÖRE
NAPSE

Saadaval igas veinikaupluses ja
restoranis kogu Eestis

A.-S.

ODOR'I

- 1) Lõhnaõlid ja kölniveed: **Pompadeur, Königsfelder, Armata** jne.
- 2) **Bouquet, Divinia, Jaapani ja Oriental** puudrid
- 3) Iluduskreemid nagu: **Odorcream, Kase kreem ja Coldcream**
- 4) **Küünelakk, odorhambapasta, huulte- ja kulmuisad**
- 5) **Tindid, Joonistustused ja kleepimisliimid** on parimad

Ostke ja toetage
kodumaa tööstust!



**MOE, DUDU
JA PESUARI**

VENNAD

Lepp

**Jõuludeks rikkalikus
valikus odavate
hindadega**

soovitavad

koetud villaseid jakke, veste, pullo-
vere, spordi-kostüüme, villast ja
puuvillast trikoopesu, triiksärke,
kaelasidemeid, salle, sukki, sokke,
kindaid, naister. ja meester. pesu jne.

KAABUSID

Üliõpilastele hinnaalandus

Tartus,

**Kaubahoov nr. 2, telef. 4-81
Promenaadi nr. 2, telef. 13-54**



Kui olete kunagi tahtnud
ravitseda oma näonahka —
siis

tehke seda nüüd
kreemidega:

Tedresan

Mõjuv vahend vinnide ja
nahaplekkide kõrvaldami-
seks. Hind 80 s.

Regina Extra rasvaga

Elustab näonahka, annab sellele värsket ja
õrna jume. Hind 50 s.

Regina Extra rasvata

Laialdast tunnustust leidnud parima puud-
rialusena. Hind 50 s.

Soovitame oma laboratooriumi saadusi:

Eau de Cologne kolmekordne, lillelõhnaga.
Lõhnaõlid suures valikus.
Juustevesi Grinol-Hitz, Vegetal jne.

A.-s. Prov. Jul. Lill'i

rohukauplused Tartus:

Rüütli tänav 10.

Narva tänav 6.

„Üliõpilasleht“

Toimetus ja talitus

Üliõpilasmajas III korral on avatud
teisipäeval ja laupäeval kella 15—16



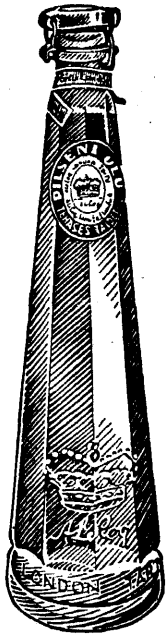
Rutake 1933. a. tellimistega.

Aasta tellim. — kr. 3.— ja 1/2 a. — kr. 1.50.
Välismaale: aastas kr. 5.— ja 1/2 a. — kr. 2.50

Saadaval 1914, 1915, 1916, 1920—31 aas-
takäigud ja üksiknumbrid.



Varemaid aastakäike müüakse
20% hinnaalandusega.



A.-s. A. LE COQ'I

London—Tartu

õllevabriku

ÕLU JA PORTER

ning keedetud mõdu, limonaad, sooda, selters —
tuntud hääduses.

Eesti Laenu- & Hoiu-Ühisus

Tartus, Suurturg 14, omas majas
Telefonid 177 ja 700 · Telegr. aadress: ELHÜ

Esimene eesti ühispank

Asutatud 1902. a.

Kõik pangaoperatsioonid
Võtab raha hoiule ja annab laene
Ühendus teiste pankadega
VARAKAMBER · HOIUKARBID

Agentuurid: Kindlustusselts „EESTI“ / Esimene Eesti Kinnituse Selts „EEKS“

KAUBANDUS-TÖÖSTUS A.-S.

«KREENBALT»

TALLINN, SUUR KARJA 13

POSTKAST 346. TELEGRAMMI ADDRESS: „KREENBALT“ TALLINN. TELEFON 425-14

Nõudke kodumaa kaupa!



Nõudke kodumaa kaupa!

JÄRGMISTE KODUMAA TEKSTIILVABRIKUTE MÜÜGIKESKKOHT JA PEALADU:



BALTI PUUVILLA KETRAMISE JA KUDUMISE VABRIKU A.-S.
KREENHOLMI PUUVILLASAADUSTE MANUFAKTUURI O.-Ü.
SINDI TEKSTIILVABRIKUTE ÜHISUS, END. WÖHRMANN & POEG
EESTI NIIDI VABRIKU ÜHISUS

KÕIKIDE ülalnimetatud vabrikute saaduste en-gros müük